Poštnina plačana v gotovini.
ŠTEV. 116. V LJUBLJANI, ponedeljek, dne 23. maja 1927. Posamezna številka Din 1.—
LETO IV.

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in praznike.
Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20·—, inozemstvo Din 30·—.

Neodvisen političen list.
UREDNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Za poštenost v političnem življenju.

Z vnemo, ki bi pač zaslužila boljši cilj, se v zadnjem času od gotove strani propagira takozvani napredni blok. Da nima ta napredni blok nobenega pozitivnega programa, so priznali že njegovi propagatorji sami. Dosledno so se namreč umaknili vsaki debati o vsebini tega naprednega bloka, temveč ga utemeljevali le s tem, da bi vsled njega dobile takozvane napredne stranke čim več mandatov. Lov za mandati je torej konec in začetek vse kampanje za napredni blok in ker javnost to čuti, zato tudi tak blok odklanja.

Ne zaradi napredne misli, ne zaradi načel, temveč le zaradi osebnih ambicij nekaterih voditeljev naj bi bil ustvarjen takozvani napredni blok in zato tudi do njega priti ne more, ker so se ti voditelji že tako diskreditirali, da ne morejo niti potem naprednega bloka in niti brez njega priti do ljudskega zaupanja. Čisto mirno lahko rečemo, da se bo takozvani napredni blok razbil sploh samo zaradi osebnih vprašanj, kir si domišljujejo nekateri voditelji, da so kljub svojim znanim polomijam nenadomestljivi in da bo slovenskega naroda konec, če ne bodo oni njegovi večni »voditelji« ali točno rečeno »zavajalci«.

I nvendar bi imeli ti »voditelji« več ko dovolj vzroka, da stopijo lepo v ozadje in da hvalijo Boga in usodo, če jim je sploh dano, da se javnost ne spominja več njihovih dejanj. Zakaj ta njihova dejanja so povzročila, da so zavladale v Sloveniji naravnost rokovnjaške politične razmere in da se v javnosti ni smel pokazati niti največji poštenjak, če ni hotel, da bo njegovo pošteno ime povaljano po blatu.

Zakaj žalostna zasluga teh voditeljev je, da so uveljavili v slovenskem javnem življenju nemoralno načelo, da je v blagor stranke dovoljeno vsako sredstvo. Stranka, to je bil malik, to je bilo ono zlato tele, kateremu so žrtvovali i načela demokracije i načela svobodoljubja i načela javne poštenosti. V imenu strankarske edinozveličavnosti so proganjali vsakogar, ki si je drznil imeti svoje mnenje, v imenu strankarske glorije so uničevali svobodo tiska in besede, v blagor stranke so s polomi denarnih zavodov polnili svoje strankarske blagajne in v slavo svoje stranke so uvedli v Sloveniji režim terorja, nasilja in podkupovanja, kakor ga Slovenija ni poznala niti v nesvobodnih avstrijskih časih.

Naj so proti temu zlorabljanju moči nastopili tudi njih najodličnejši pristaši in opozarjali na pogubne in neizogibne posledice take teroristične politike, so vendar ti voditelji zvesto vztrajali na svoji napačni poti in odgovarjali na vse opomine samo s ciničnim nasmehom. In višek cinizma je bil dosežen tedaj, ko je bila zaradi enega revnega mandata snedena slovesno dana častna beseda s pripombo, da bi bila stranka neumna, če bi besedo držala.

Ni čuda, da je pod vtisom takega delovanja padalo vse javno življenje v Sloveniji in prišlo končno do te žalostne stopnje, ko mislijo naši najboljši ljudje, da je politična pasivnost edina prava pot.

Politična pasivnost pa nujno vodi v mrtvilo, to pa v nazadovanje naroda. Zato pa mora biti glavna skrb nas vseh, da zopet vpostavimo ono javno moralo, ki je vladala nekoč, da bo poštenost tudi v politiki zakon.

Dosledno temu pa je, da vsi ti ljudje, ki so zakrivili propadanje našega javnega življenja nikdar več nimajo besede v javnem življenju, ker samo tisti sme biti voditelj, ki more s svojim dosedanjim delom jamčiti, da bo delal pošteno in fair.

Zato pa je tudi prav, da igrajo ravno pri pogajanjih za ustvaritev naprednega bloka osebna vprašanja tako veliko vlogo. Še večjo in naravnost odločilno morajo igrati, ker gotovi politiki so odigrali in morajo odigrati, če hočemo, da nam slovenska politika ne bo vsem skupaj v sramoto.

Tu je jedro vsega vprašanja, tu je preizkušnja naprednega bloka.

Direktna pogajanja z Italijo se vendarle pričnó.

Trst, 22. maja. »Piccolo« prinaša vest o razgovorih italijanskega poslanika v Beogradu z ministrom zunanjih poslov dr. Marinkovićem in pravi, da je ta razgovor preludij za nadaljnja pogajanja. Takoj nato je šel Marinković v Vrnjačko banjo, da referira kralju o tem razgovoru.

Beograjski politični krogi gledajo v tem razgovoru začetek direktnih pogajanj med Italijo in Jugoslavijo. Pogajanja naj bi se nadaljevala v teku tega tedna in bi se vodila v Rimu med Rakićem in Mussolinijem. List pravi nadalje, da povdarjajo v beograjskih političnih krogih, da se je po konferenci v Jachimovu in po sestanku Brianda in Chamberlaina situacija vidno razbistrila in da sta po teh značilnih dogodkih Jugoslavija in Italija pričeli z direktnimi pogajanji. Naglaša se mišljenje Beograda, da je Jugoslavija že prej zahtevala pogajanja, a da je Italija pri tem delala ovire. Sedaj se je, tako pravijo, tudi Italija uverila, da se morejo samo z direktnimi pogajanji izravnati vsi spori in vsa nesoglaja med obema državama.

Prihodnje volitve morajo biti svobodne.

Beograd, 22. maja. Minister zunanjih poslov dr. Voja Marinković se je povrnil včeraj popoldne iz Vrnjačke banje. Mudil se je malo časa v svojem kabinetu. Nato je odšel k predsedniku vlade Velji Vukičeviću, da mu referira o posetu v Vrnjcih in da se z njim dogovori o posetu Vukičevića, ki je odpotoval v Vrnjce v noči na ponedeljek ob 2. in pol z avtomobilom.

Zdi se, da je bilo stališče dr. Marinkovića to, da se morajo izvršiti izpremembe v uradništvu še pred volitvami. Demokrati zahtevajo, da se izmenjajo vsi uradniki, ki so znani po svoji samovoljnosti in po svojem nasilju. Oni smatrajo, da je to eden izmed predlogov za izboljšanje režima in za ureditev vseh predhodnih mer za svobodne volitve. Demokrati trde, da bodo prihodnje volitve svobodne in oni smatrajo, da so svobodne volitve obča želja in tudi državna in narodna potreba.

ITALIJANSKA MORNARICA BO DEMONSTRIRALA PRED REKO.

Reka, 22. maja. Po včerajšnjem sklepu Mussolinija kot ministra vojske, bo italijanska mornarica, ki se bo na čast prihoda italijanskega kralja v Trst mudila v Trstu od 20. do 25. t. m., prispela 26. t. m. na Reko. Mornarica bo ostala na Reki en dan. Prispelo bo preko 100 raznih vojnih edinic in večje število aeroplanov. Iz Trsta do Reke bo mornarica demonstrativno obšla Istro in se zasidrala na Reki. Ta manever italijanske mornarice ima odkrito ofenziven značaj in ta demonstracija g. Mussolinija ne bo ostala neopažena.

GRANDIOZEN SPREJEM LINDBERGHA V PARIZU.

Pariz, 22. maja. Pri sprejemu Lindbergha je bilo navzočih nad 150 tisoč ljudi. Lindbergh je preletel 6000 km v 33 urah 37 minutah. Ves ta čas je sedel nepremično na istem mestu in jemal je samo kofein in pil vodo. Okrog 1000 milj je letel skozi neprestano deževje.

V Parizu so mu bile prirejene sijajne manifestacije prebivalstva. Ko je Lindbergh pristal, je izrazil željo, da poseti Nungesserjevo mater, kateri je izrazil sožalje vse Amerike in njenega naroda in izrekel nado, da se morda vendarle najde Nungesser še kje na kakem otoku ali na kaki ladji. O priliki poleta Lindbergha je načelnik pariške občine takoj izrazil čestitke mesta Pariza ameriškemu poslaniku. Predsednik republike Doumergue je telegrafiral predsedniku Coolidgeu najsrčnejše čestitke svoje države in naglasil, da se vsa Francija brez izjeme in brez omejitve divi uspehu in da ta uspeh živahno pozdravlja. Coolidge se je zahvalil brzojavno, da Amerikanci pri tem ne bodo pozabili, da sočustvujejo s Francijo na izgubi Nungesserja in Colija. Enako ne pozabljajo, da je uspeh aviatike in njen napredek v velikem delu zasluga francoskega genija. Predsednik skupine za aviacijo v zbornici je najavil, da bo prirejen v predsedništvu zbornice svečan sprejem Linbergha. Briand je zaprosil, da se Linberghu podeli red častne legije.

INSPEKCIJSKA POTOVANJA MINISTROV.

Beograd, 22. maja. Minister trgovine in industrije dr. Spaho se povrne v Beograd v četrtek dopoldne. V soboto zvečer bo najbrž odpotoval na Sušak v spremstvu nekoliko referentov svojega ministrstva, da prouči prilike na Sušaku, zlasti v zvezi s proglasitvijo sušaške svobodne luke. Ni še gotovo, ali bo z dr. Spahom potoval tudi minister za promet general Milosavljević. V tem primeru bi Milosavljević nadaljeval potovanje ob vsej naši obali in proučaval med ostalimi tudi vprašanje gradnje centralne ladjedelnice, verjetno v vzhodni splitski luki.

PRED PRELOMOM MED VEL. BRITANIJO IN SOVJETSKO UNIJO.

London, 22. maja. »Daily Mail« piše, da je prelom odnošajev med Vel. Britanijo in sovjeti neizogiben. Britanska vlada ima v rokah nepobitne dokaze, da so vposkušali sovjeti organizirati v Angliji revolucijo. Nadalje ima angleška vlada tudi dokumente o vojaški špionaži, ki so jo vršili sovjeti v Angliji. Če bi angleška vlada vse te dokumente objavila, bi vsa javnost odobravala pretrganje vsakih stikov s sovjeti.

OBČNI ZBOR BEOGRAJSKE BORZE.

Beograd, 22. maja. Včeraj ob 9. dopoldne se je vršila skupščina beograjske borze. Skupščino je otvoril Milan Stojadinović ki se je v kratkem govoru spominjal smrti Dragičevića in drugih članov, kar so vsi navzoči poslušali stoje. Nato se je prešlo na dnevni red. Vse točke so bile sprejete brez diskusije. Poročila so bila sprejeta in odboru je bil dan absolutorij. Nato je bila izvoljena nova uprava, v katero so bili izvoljeni vsi stari člani.

Spalajković bo vpokojen.

Beograd, 22. maja. Sinoči se je v vladnih krogih trdilo, da je sklenil minister zunanjih poslov, da upokoji našega poslanika v Parizu dr. Spalajkovića in poslanika v Washingtonu. Politični krogi mislijo celo, da je mogoče, da je Marinković o priliki svojega bivanja v Vrnjcih prinesel že ta ukaz v podpis.

UNSKA PROGA BO ZGRAJENA NAJPREJ.

Beograd, 22. maja. O železniških progah, ki naj se izgrade v najkrajšem času po odredbi, ki jo je sprejel finančni odbor, se sedaj vrše naknadna proučavanja. Ena izmed najvažnejših prog, ki naj se izgradi, je unska. Po načrtu uredbe naj bi šla ta proga iz Bihača in bi se združila z liško progo v Crmanji. Toda vsled interpelacije narodnega poslanca Nikole Novakovića na seji večine finančnega odbora je minister za promet izpremenil smer proge in bi naj ta proga vodila iz Bihaća direktno na Knin. Za določitev končne trase je minister za promet imenoval posebno komisijo, v katera sta dr. Novaković in pomočnik direktorja zagrebške železniške direkcije inženjer Senjanović, ki se je že od prej bavil s tem vprašanjem.

TUDI ITALIJA PRETRGA STIKE S SOVJETI?

London, 22. maja. »Daily Telegraph« piše, da ni izključeno, da bo tudi Italija pretrgala svoje odnošaje s sovjetsko Rusijo in odpoklicala svojega poslanika iz Moskve.

SVETOVNA GOSPODARSKA KONFERENCA.

Ženeva, 22. maja. Na predvčerajšnji plenarni seji mednarodne gospodarske konference se je razpravljalo o resolucijah, ki jih je sprejela industrijska trgovinska in agrarna komisija. V teh resolucijah so določena načela svetovne ekonomske politike, ki se priporočajo vsem vladam in Društvu narodov. Ob tej priliki je podal šef jugoslovanske delegacije dr. Šečerov izjavo velike važnosti v imenu jugoslovenske sekcije, v kateri se izreka za izražena načela v svrho, da se podpre razvoj trgovine in industrije.

ŠPORTNE VESTI.

Tenis tekma Indijija — Zagreb 3:0.

Zagreb, 22. maja. Včeraj je bila v Zagrebu tenis tekma s predstavništvom Indijije. Končala se je s 3:0 z zmago Indijije.

Hašk — prvak zagrebškega podsaveza.

Zagreb, 22. maja. V nedeljo 22. t. m. je bilo završeno tekmovanje prvorazrednih sportnih klubov. Zadnja prvenstvena nogometna tekma se je odigrala med HAŠKom in banjaluškim Krajišnikom in je končala z 11:0 v korist Haška. Hašk je dosegel v prvenstveni borbi prvo mesto v zagrebškem nogometnem podsavezu in sicer s 34:7. Med Gradjanskim, ki je zmagal Croatio s 3:0, in Haškom se bo razvila ostra rivalna borba za prvenstvo Jugoslavije, ker je Gradjanski samo za 7 točk slabši od Haška in radi tega pride na 2. mesto. — Za tem tekmam so se odigrale včeraj še nogometne tekme med zagrebačkim sportnim klubom in Maksimirom s 6:1 in med Ateno in Olympio z 2:1.

V Osijeku je bila včeraj nogometna tekma med Hajdukom in Cibalio, ki se je končala s 6:0.

V Beogradu sta se spoprijela Jugoslavija in Jedinstvo. Tekma je ostala neodločena s končnim rezultatom 1:1.

Dr. Vladimir Ravnihar:

O fronti . . .

Ne čutil bi potrebe pisati o tem predmetu, zakaj niti ni aktuelen, niti politično dosti pomemben, da niso zagrebške »Novosti« prinesle poročilo njihovega urednika o intervjuwu z menoj. To poročilo je, ne vem pod kakšnim vplivom, skaženo in nepopolno na škodo smislu moje izjave. Zategadelj nekoliko misli o fronti, o bloku, ali kako naj se sicer imenuje draperija, ki naj za bodoče skupščinske volitve pomaga zastreti diskreditirano firmo SDS. Kajti za to gre v bistvu pri vsej stvari in nič drugega.

Namenoma izpuščam pridevek »o napredni fronti«. Da ne imenujem po nemarnem božjega imena. Zakaj namišljena in od izvestne strani ad usum delphini zaželjena »napredna« fronta ja pravi lucus a non lucendo. Smemo li pričakovati, da bodo postavljali oltarje svobodni misli ljudje, ki so jo žežigali na inkvizicijskih grmadah? Socijalna misel jim je bila dekla partizanstva. Prosveto so dali na Prokrustovo posteljo. Napredek v gospodarstvu pa da se Bog usmili. Eto, to bi bil pozitivni program »napredne« fronte, dokler bi bila jedro in — kakor nameravano — absolutna gspodarica fronte — SDS.

Njen negativni program se izčrpava v kritatici: antiklerikalizem.

Slovenska ljudska stranka je že ob več slovesnih prilikah na usta svojih najmerodajnejših činiteljev slovesno izjavljala, da ni in noče biti klerikalna. Vsekakor napredek. Narekuje te izjave ona velika pregrupacija duševnih sil, ki je morala nastati izza leta 1914 in ki jej je za svojo armado dal dnevno povelje sam dr. Krek.

Je pa na drugi strani res, da je SLS stranka ostro opredeljenega svetovnega naziranja. Kot taka mora trpeti poleg sebe stranke, ki v antitezi zagovarjajo drugo svetovno naziranje ali pa stranke, ki zgolj negativno, z večjim ali manjšim poudarkom, kakor to pač zahteva njihov program, izpovedujejo, da niso njenega svetovnega naziranja. So stranke, ki so opredeljene po drugih vidikih, kakor po svetovnem naziranju.

Ne morem pozitivno odgovoriti na vprašanje, da li je po zaslugi ene ali druge strani trenotno nastal položaj, da pride ta antiteza do izraza, ki nujno zahteva raliiranje vseh onih strank proti SLS. Na dnevnem redu ni nobeno kulturno bojno vprašanje, ki se mu nasprotno SLS po vsej objektivni presoji skrbno izogiba. Ko je bila SLS na vladi, ni navesti niti enega slučaja kake klerikalne ofenzivnosti.

V naši državi je borba proti klerikalizmu donquihotska borba z mlini na veter. V tej državi, ki šteje izmed 13 milijonov vsaj 11,850.000 neklerikalnih duš, je klerikalizem, papizem itd strah, ki je sredi votel, okoli ga pa nič ni. Samo bavbav za izvestne kroge v Beogradu, ki o stvari niso dovoljno informirani, kakor je bil svoj čas separatizem z drugimi izmi vred. Vse prikrojeno izvestnim strankarskim namenom.

To čutijo propagatorji napredne fronte sami, kajti že govore o — narodnem bloku, pa čeprav je ta naziv močno diskreditiran z nacijonalnim blokom nesrečnega spomina.

Odgovorimo si torej na vprašanje, je li SLS kot taka, ne glede na to, je li klerikalna ali ne, kliče po bloku proti sebi. Je li po svojem obnašanju, po svojem stališču napram narodu in državi, po svojih metodah daje povod, da se vse druge stranke v njeni ožji domovini združijo zoper njo.

Zame kot člana radikalne stranke odgovor ni pretežak. Baš z ozirom na politične odnose do države je bila radikalna stranka smatrala za potrebno, da se koalira z SLS, kot predstavnico — za danes čisto gotovo — slovenskega naroda, kakor bi se bila rada koalirala z začasno predstavnico naroda hrvatskega. Da do tega poslednjega ni prišlo, ni bila krivda NRS, pa tudi ne SLS. Ono koalicijo se je zlasti s pogledom na vnanje politični položaj proglašalo naravnost za državno potrebo. Tako zelo za državno potrebo, da je bil sam minister g. Pucelj, voditelj SKS, izjavil, da se umakne iz vlade, čim se SLS odloči, da stopi v vlado.

Bilo bi proti vsej logiki in reklo bi se, zanikati načela, po katerih naj se vlada v naši državi, ako bi se nakrat po preteku nekaj mesecev menjalo naziranje o državni potrebi v čisto drugo smer. Razven, ako bi SLS ne bila upravičila nad, ki so jih pričakovali od nje, ako bi ona s svojim postopanjem, delom ali nedelom pokazala, da ni dorasla stavljeni jej nalogi.

V Beogradu pa so mi zatrjevali na najmerodajnejših mestih, da so z delom SLS, njene parlamentarne delegacije in njenih zastopnikov v vladi zelo zadovoljni, da je bila SLS lojalna partnerica, da se je izkazala za eminentno državotvorni element in da so po njej o narodu slovenskem dobili vse drugo — ugodnejše mnenje, nego so je bili imeli o njem do vstopa SLS v vlado.

In Slovenija sama se ni imela pritoževati. Celo vrsto uspehov, ki jih je dati na rovaš pozitivnega sodelovanja Slovencev na vladi, zaznamuje v svojem koledarju za leto 1927, uspehov, ki jo zanje zavidajo druge pokrajine naše države in jih celo njej zamerjajo. Narodna radikalna stranka je pokazala izredno razumevanje za delovni program SLS, spoznavši, da je vršitev tega programa, čeprav z neko preferenco Slovenije, vendar le na koncu koncev v korist celoti. Toraj politično in stvarno — nacijonalno delo.

Zato rečem, da ni logično ne s stališča vlade in ne s stališča slovenskega naroda, da se baš v tem trenotku hoče ves ostali slovenski narod, kar ga ni v taboru SLS, mobilizirati proti SLS. Ljubosumnost in zavist ne moreta podreti te iz vsega stvarnega položaja nujno podane logike.

Pa hočejo očitati SLS, da je za časa svoje vlade postopala teroristično in partizansko ter da je prav s temi metodami dokazala, da je prava klerikalna stranka. Ne rečem, SLS je postavila nekaj činov, ki jih je dati na račun partizanstva in ki bi bilo od njih bolje, da jih ni bilo, n. pr. odstavitev prosvetnega šefa za Slovenijo, toda bili so to poedini, izjemni slučaji. Ni pa to poglavje daleko tako strašno, nego je bilo za časa samovlade SDS v Sloveniji. Nasilje, korupcija, partizanstvo so si takrat kar podajali roke in, če bi te metode smeli nazvati za klerikalne, se je SDS izkazala za tisočkrat bolj klerikalno kakor SLS.

Slovenska kmetijska stranka je v svojem glasilu izjavila, da je za stvaritev nekega bloka mimno SLS predvsem potreben program, čigar glavna načela bi bila 1. priznanje slovenskega naroda, 2. demokracija, 3. socijalni program kmetskega in delovnega ljudstva. Časopisi so poročali, da je SDS pripravljena z obema rokama podpisati tak program. Že verujem. Danes bi bili voditelji SDS pripravljeni požirati sveže gliste in žive polže, ako bi se našel kak Paracelzus, ki bi jim to gustijozno medicino zapisal kot življenjski eliksir. Kakor pa so bili od SKS stavljeni pogoji spretno nastavljena past, v katero se je navidezno promptno vjel odgovor SDS, tako niso računali z mentalno reservacijo tega odgovora. Tako se n. pr. odgovor skrbno izogiba pojmu »Slovenski narod«. In kako pričakujete demokracije od ljudi, ki jim je ta beseda lončeni zvok, pojem brez resnične vsebine, ki so v polpreteklem času podali sto in sto dokazov, da jim je demokracija prazna fraza. In kdo končno od njih naj podpiše pogodbo za blok, tako da bodo ti podpisi tudi držali?

Take so torej perspektive za fronto, ki jo tako srčno žele voditelji SDS. Glej samo na propagatorje te ideje, pa boš vedel, pri čem si. Današnji resni časi, naš vnanje politični položaj, naša notranja revščina, zahtevajo vse drugačno fronto. Fronto ljudi, ki pošteno mislijo z narodom in z njegovo državo tudi z žrtvovanjem vsega strankarskega in osebnega egoizma. Na tako fronto kličemo državljane, na fronto poštenjakov!

Masaryk -- dosmrtni predsednik čehoslovaške republike.

Odlični češki časnikar in večletni najbližji sodelavec sedanjega predsednika čehoslovaške republike dr. Jan **Herben**, bivši urednik »Časa«, objavlja v češkem časopisju pod gornjim naslovom sledeči članek:

»Ustava čehoslovaške republike pravi v paragrafu 8 o predsedniku: Predsednik se voli vsakih sedem let. Kdor je bil dvakrat predsednik, ne more biti ponovno izvoljen, dokler ne poteče od zadnjega roka sedem let. To ne velja za prvega predsednika čehoslovaške republike.

Predsednik Masaryk je bil izvoljen s strani revolucionarnega Narodnega Shromaždenya dne 10. novembra 1919. Ko je bila nato uveljavljena ustavna listina je bil T. G. Masaryk definitivno izvoljen za predsednika dne 26. maja l. 1920. Njegov sedemletni rok poteče torej dne 26. maja 1927, nove volitve pa so določene za 24. maj 1927. Ko pa so se pričele nove volitve pretresati v časopisju, je bila široka javnost zelo iznenadena. Večina naroda, ne uvažujoč pisane besede, je živela v prepričanju, da je T. G. Masaryk dosmrtno predsednik naše države. Ni mogla razumeti, da bi bilo to kaj drugače. Narod ga je po njegovi vojni Odiseji ok[illegible]eta pozdravil kot osvoboditelja domov[illegible] izpod habsburškega jarma. Narod se je [illegible] tako srečnega, kot naši predniki, ko je bil leta 1458 izvoljen Jiři Podebradski za češkega kralja in ko so mnogi jokali od veselja, da jih je mili Bog osvobodil in da je bila uničena nad njimi oblast nemških kraljev. To je samo ob sebi umevno, ne samo pri češkem narodu, temveč tudi v inozemstvu. Ko je markiz Curzon l. 1923 pozdravil Masaryka v Londonu, ga je nagovoril kot dosmrtnega predsednika čehoslovaške republike.

Prevrat l. 1918 je bil našemu narodu herojska doba, ki je s svojo veličastnostjo objela ves narod in vse stranke. Ljudje so blagoslavljali svoj čas in so bili srečni, da so doživeli trenotek, za katerega jih bodo bodoče generacije zavidale. Z ljubeznijo in s spoštovanjem so obsuli svojega odrešitelja.

Toda ta udana ljubezen in hvaležno spoštovanje ni ostalo trajno. Mnogim bivšim odkritim in neprikritim nasprotnikom T. G. Masaryka je bila zoperna njegova slava; drugi so zopet težko trpeli Masarykove verske in družabne nazore in so še vedno čutili težke rane, ki jim jih je on zadal še pred vojno, enako je čutila gotova vrsta sumljivih ljudi, nezadovoljnežev in upornikov, katere ima vsak narod in ki so povsod zraven, kjer se le ruši. Ob novem letu 1926 je poslal neki nemški list vsem pomembnim evropskim osebnostim vprašanje, kdaj bi prišlo do osnovanja Združenih evropskih držav in kdo bi bil njihov prvi predsednik? »Samo ob sebi se razume, da nihče drugi kot Masaryk,« je odgovoril Bernhard Shaw. Za njega bi glasoval tudi ves češkoslovaški narod.

Nato so Masarykovi nasprotniki leta 1926 načeli vprašanje, kaj bo z volitvami predsednika čehoslovaške republike bodoče leto? Nepričakovano vprašanje, bolestno in odurno. Kaj bi volitve l. 1927 mogle pomeniti vprašanje za osvobojeni narod, dokler je še živ prvi predsednik — osvoboditelj?

In vendar smo doživeli grdo kampanjo proti njemu v jeseni lanskega leta. Za vse, kar ni bilo v državi dovršeno ali neizčiščeno, za korupcijske in antidržavne pojave, za vse je bil odgovoren Masaryk. No, zakaj ga pa imamo, če trpi zlo in koristoljubje strank? Zakaj ne ugonobi fašizma in komunizma? Masaryku so nalagali toliko nalog, kolikor jih nima prav nihče.

Neki književnik (Karel Čapek) je intervjuwal predsednika. Ob tej priliki se je dotaknil tudi pekočega predsedniškega vprašanja. Masaryk je odgovoril:

»Moj Bog! Te volitve niso moja stvar, temveč stvar naroda in republike; vprašanje bližajočih se predsedniških volitev me niti najmanj ne vznemirja. Jaz bi bil srečen, če bi mogel koristiti republiki in demokraciji kot svoboden publicist in če bi mogel uporabiti svoje žurnalistične izkušnje.

Razvoj po vojni je mogel resnično prepričati vse globoke ljudi, za kaj gre: ustvariti iz sužnjev svobodne ljudi. Vem, ta izraz je malo krepek, toda karakterizira situacijo.«

Masarykov položaj sredi vrveža politikov in sredi naroda nas spominja na Mojzesovo usodo. Ko je povedel svoj narod iz Egipta, mu je narod pel slavo. Čim pa je pričel narod stradati v pustinji, so pričeli uporniki dvigati glave, češ, zakaj jih je spravil proč od mastnih egiptovskih loncev. Od tega časa dalje usoda vsakega velikega osvoboditelja ponovno prepričuje o usodi Mojzesa. Enaka je bila tudi usoda Georga Washingtona.

Drugačno je razmerje med predsednikom in ljudskimi množicami. Povsod, koder potuje Masaryk po državi, povsod ga triumfalno pozdravljajo, kmetje in meščani. Ne samo kot predsednika, temveč tudi kot »tatička Masaryka«. Narod se zbira okoli njega in se dviga na prste, da bi ga mogel videti. Ob sokolskem zletu meseca julija lanskega je sokolsko zletišče urnebesno grmelo, ko se je predsednik pojavil tam.

Naša ustava ima napako, da je poverila volitve predsednika parlamentu. Parlamenti niso vedno izraz narodne volje. Toda situacija je taka, da se ne bi niti ena parlamentarna stranka upala postaviti svojega kandidata in ni politika, ki bi bil toliko priljubljen, da bi se postavil proti Masaryku, ki ostane brezdvomno dosmrtni predsednik čehoslovaške republike.« (CEPS.)

Politične vesti.

= **Kombinacije in kombinacije.** Kakor da bi bili že sredi dobe suhih kumaric, tako izpolnjujejo jugoslovanski listi svoj prostor s praznimi kombinacijami. En dan pišejo o nesoglasjih v radikalni stranki, drugič zopet o nasprotju med Marinkovićem in Davidovićem, tretji dan o težkem konfliktu med muslimani in radikali, vselej pa zabelijo te vesti z refrenom o težki krizi vlade in o skorajšnjih volitvah. Silno mnogo se kombinira tudi o izpopolnitvi vlade. En dan se govori, da vstopijo v vlado sami strokovnjaki, drugi dan se zopet govori o razširjenju vladne koalicije. Kdor le površno zasleduje našo notranjo politiko, se more z lahkoto uveriti, da so vse te kombinacije brez podlage, ker niti ena se še ni uresničila. Nasprotno dokazujejo vsi dogodki, da ima sedanja vlada trdno večino in popolno zaupanje na najvišjem mestu in da dosledno izvaja svoj program. A tudi zunanje politična situacija, ki je v prvi vrsti povzročila novo vlado, se ni niti najmanje spremenila in zato bo storil vsakdo dobro, če se na vse te vesti ne bo mnogo oziral, temveč se sprijaznil z mislijo, da je sedanja vlada trdna in da še precej časa ni računati na izpremembe.

= **Južno-tirolsko vprašanje na dnevnem redu kongresa lig za Zvezo narodov.** Letošnje plenarno zasedanje društev za Zvezo narodov se bo vršilo od 24. do 30. maja v Berlinu. Na dnevnem redu zborovanja je tudi južno-tirolsko vprašanje, ki je bilo na lanskem zasedanju v Bruslju odloženo. O Južni Tirolski bosta poročala Angleža Dickinson in sir Napier. Prvi je predsednik manjšinske komisije in v vseh manjšinskih vprašanjih dobro poučen, drugi pa je lansko jesen sam prepotoval južno Tirolsko in na licu mesta proučil nešmke pritožbe. — Na letošnjem kongresu bodo zastopani tudi Slovenci in se bo na njem obravnavalo tudi o slovenskih manjšinah v Italiji.

= **Ruska kriza na svetovni gospodarski konferenci poostrena.** Vsled zahteve sovjetskih delegatov, da morajo vse države, ki so zastopane na svetovni gospodarski konferenci, priznati sovjetski režim v Rusiji, je izbruhnila na konferenci prava ruska kriza. Vsi poizkusi, da bi se našla kaka sporazumna formula, so se dosedaj izjalovili. Enako se ni posrečilo Rusom, da bi dosegli hitro odločitev o njih zahtevi, da se priznava so-Francija sovjetski zahtevi, da se priznava soeksistenca sovjetskega in kapitalističnega gospodarskega sistema in da se priporoča sodelovanje obeh sistemov. Manj odpornosti kažejo Angleži, ki očividno nočejo še povečati nasprotja z Rusijo. Veliko vlogo pa igrajo v vsej ruski krizi razni privatni interesi. Tako se zlasti trudi, da bi našel kompromisno formulo, bivši holandski ministrski predsednik Colijne, ki je zelo blizu angleško - holandski petrolejski družbi (Royal Dutch Shell). Na ta način hoče oslabiti utis za sovjete nenavadno ugodnega stališča Amerikancev, ki so silno blizu ameriški Standard Oil družbi. Rusko zahtevo podpira Nemčija, ki je že z rapallskim dogovorom v bistvu priznala sovjetsko zahtevo. Vendar pa tudi Nemci niso čisto na strani sovjetov in so pripravljeni podpirati samo sprejem prvega dela sovjetske zahteve, dočim niso pripravljeni priporočati tudi sodelovanje sovjetskega in kapitalističnega sistema. Rusi so nato odgovorili, da morajo počakati na nove instrukcije iz Moskve.

= **Svetovna gospodarska konferenca** je v glavnem svoje delo dokončala in vse tri komisije so svoja poročila že sestavile. Posebno pozornost je povzbudila resolucija industrijskega odseka, ki govori o kartelih. V resoluciji se pravi, da morejo biti karteli dobri ali slabi in da jih je soditi le z ozirom na namero, vsled katere so nastali. Karteli, ki hočejo umetno dvigniti cene izdelkov, so slabi in proti tem je nastopiti. Priporoča se, da bi se ustanovila iz tega vzroka posebna kontrolna pisarna nad karteli. Vse sklenjene resolucije bodo predložene v torek plenumu svetovne gospodarske konference, ki bo potem zaključena. Čeprav ne bodo njeni pozitivni uspehi takoj vidni, vendar pa je že danes sigurno, da je bil dosežen s svetovno gospodarsko konferenco velik korak na poti h konsolidaciji evropskega gospodarstva in zbližanja evropskih narodov.

= **Dr Kramař Masarykov protikandidat** Nacionalno demokratski senator Dyk je imel v Vinogradskem Narodnem domu veliko zborovanje, na katerem je predlagal, da narodno demokratska stranka oficielno proglasi dr. Kramaža kot svojega kandidata za mesto predsednika češkoslovaške republike. Svoj predlog je utemeljeval Myk s tem, da ni Masaryk svoje v začetku tako velike avtoritete dovoljno izkoristil v pobijanje komunizma. Tudi ni zadostno izkoristil one dobe, ko je bila Nemčija čisto na tleh in ko bi bilo mogoče uresničiti vse 300 let stare češke sanje. Sploh pa, da se je Masaryk vedno bolj oddaljeval od nacionalne ideje in se vedno bolj približeval levičarski orientaciji. Ker je treba misliti, da bo Masaryk v prihodnjih sedmih letih še nadalje ostal zvest levičarskemu stališču, zato treba nastopiti proti njemu.

= **Francoski parlament odobril osemurni delavnik.** Francoski parlament je s 405 proti 150 socialističnimi glasovi odobril washingtonski dogovor o osemuniku z dodatki, ki jih je zahteval senat. Ta je namreč stavil zahtevo, da stopi novi zakon o osemurniku v veljavo šele potem, ko bosta enak zakon sprejeli tudi Anglija in Nemčija. Socialisti so sicer proti temu dodatku protestirali, ker da s tem sabotira senat delo parlamenta. Proti tej trditvi pa je ostro nastopil minister za delo, ki je dejal, da se mora Francija ravnati po socialni zakonodaji svojih konkurentov na svetovnem trgu. Nato je bil socialistični predlog odklonjen in sprejet zakonski načrt o osemurnem delavniku z dodatki, kakor jih je zahteval senat.

= **Kitajski dogodki.** Angleški listi poročajo, da je kantonska vlada v silno težkem položaju in da se najbrže ne bo mogla vzdržati. To zlasti vsled tega, ker so se južno od Hankova uprli vojaki, ki korakajo sedaj na Hankov. V zvezi s to vestjo se poroča, da namerava Anglija zopet zasesti angleško kolonijo v Hankovu, ker da je samo na ta način zasigurano imetje tujcev. — Med Čangkajškekom in angleškimi četami je prišlo do težkega konflikta, ker je angleški admiral onemogočil četam generala Čangkajška prehod čez reko Jangce. S tem je angleški admiral direktno posegel v kitajsko državljansko vojno. Čangkajšek je nato protestiral pri Angležih in zahteval, da angleško brodovje ne ovira prehoda njegovih čet čez Jangce. Njegov protest pa je bil brezuspešen. Odnošaji med Čangkajškekom in Angleži so se torej poslabšali in prejšnjega prijateljstva je konec. —

PROSLAVA MAJNIŠKE DEKLARACIJE V NOVEM MESTU.

Podružnica Jugoslovanske Matice v Novem mestu bo praznovala desetletnico majnišek deklaracije kar najslavneje.

Kako je tudi ne bi!

Saj je bila majniška deklaracija velik dogodek v našem narodnem življenju. Po stoletjih nesamostojnosti je slovenski narod dorastel in dozorel, da je samozavestno in neustrašno zahteval svojo staro pravdo.

Kasnejši dogodki so mu to staro pravdo priznali v še večji meri kakor jo je tedaj terjal.

Spomin na lep čas majniške deklaracije, ki nas je navdala z novim upi in močmi, ne sme pobledeti in mrkniti. Vedno znova oživljan nas mora bodriti k nadaljnemu delu za naš narod.

V ta namen bo dne 28. tega meseca ob 20. uri v Narodnem domu akademija s petjem, telovadbo, govorom in živo sliko.

Dne 29. t. m. ob 10. uri pa bo sprevod spred Buhove vile v Kandiji po Novem mestu do okrajnega glavarstva in potem nazaj na trg Kraljeviča Petra, kjer bodo pozdravi in govor. V sprevodu bo vsa naša šolska mladina, vsa naša društva, naši uradi in drugo prebivalstvo.

Novomeščani! Pokažite oba dneva, da ste še vedno tako vneti za pravice svojega naroda kakor ste bili pred 10 leti. Zato pa pridite vsi slavit deseto obletnico našega prerojenja!

Okrasite pa tudi svoje hiše z zastavami in cvetjem!

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Ponedeljek, 23. maja: Lumpacij vagabund. — Red B.

Torek, 24. maja: zaprto.

Sreda, 25. maja: Mnogo hrupa za nič. Red D.

Četrtek, 26. maja: ob 15. uri pop. Triglavska bajka. Mladinska predstava po enotnih cenah.

Ingeborg. Komedija od Kurta Götza v 3 aktih je bila sinoči igrana od potujoče nemške trupe pred razprodanim gledališčem. Publika je sledila komedijografski štreni z istim razburjenjem, kakor konglomeratu operete, od katere pričakuje razodetja in se prične dolgočasiti, če predolgo traja. Dveurna komedija je bila igrana z dobro povprečno lijnijo.

»LJUBLJANSKI ZVON«.

Vsebina zvezka za mesec maj: 1. † Srečko Kosovel: Ocean. — Joža Lovrenčič: Publius in Hispala. (Dalje prihodnjič.) — Jos. Wester: Iz Aškerčeve literarne ostaline. (Dalje prihodnjič.) — František Götz: Pritok nove življenske energije. (Konec prihodnjič.) — Anton Ocvirk: Prometejada. — Iz svetovne književnosti: N. Preobraženesky: Pantelejmon Romanov. Pantelejmon Romanov: Ljubezen. — Vinko Košak: Mislim. — Tone Seliškar: Fabriške delavke. — Vl. Levstik: Hilarij Pernat. (Dalje prihodnjič.) — Književna poročila. — Kronika.

Neznana Nemčija.

Globok prepad medsebojnega nepoznavanja deli Nemčijo od Nemške Avstrije. Sicer bi miselni razvoj male države imel lahko isto smer kakor velesila, vendar živita oba narodna dela svoje posebno življenje. In vzrok ni samo meja, pač pa je globlji. Nemec ima svojo državo, dočim je avstrijski Nemec po polomu Avstrije ostal brez države. On še ni našel svoje države in noče te, v kateri živi. To je njegova politična nesposobnost, ki tudi gospodarsko ne dovoli olajšati, ker noče nihče zaradi neljubljene samostojnosti prenašati napore, ki zadržujejo propast.

Avstrijski Nemec je šele zdaj zaslutil, da se akže v njegovi soseščini nekaj ogromnega: Da si tam narod 60 milijonov gradi z demokratsko samoupravo in prvič v zgodovini sam svojo državo. Prvič je pojmil, kaj je živa demokracija, o kateri je že toliko slišal in od katere je on izključen. In naravno ni bil na ta trenotek pripravljen. Kajti zavedal se ni niti priproste stvarnosti nemških dogodkov. On ne ve ničesar o preokretih v nemških strankah. Da so na primer socijalisti opustili svojo staro opozicijonalno stališče in priznali državo, to mu je bilo znano. Toda dejstvo nove duhovne in strankarske grupacije v meščanskem svetu Nemčije mu je ostalo prikrito. Tudi rezultat te obnove mu je tuj: da namreč ni v nemškem, državnem zboru tudi brez socijalistov večine za politično reakcijo, in ne večine proti mirnemu, demokratičnemu razvoju, predvsem pa nobene večine proti socijalno političnemu napredku. V dnevih najtežje gospodarske krize se je zdelo, da bo ta skrb prerasla vse in da bo ostala socijalna demokracija le zlo za mezdno gibanje. Toda od takrat so se naučile vse nemške stranke o tem računati, da Nemčija ni le dežela bankirjev in obupancev. Danes poteka socijalno politična ločilna linija skozi vse stranke, vse imajo svojo socijalno - politično levico.

Toda Nemčija ni vsled tega dežela prestabilizirane harmonije razredov. V čisto drugačnem merilu in z drugačno zavestjo se bije razredni boj v državi velikega kapitalizma in orjaških strokovnih organizacij. Toda nad vsem tem vlada v vseh taborih skrb za državo.

Poleg preosnove starih strank je opažati še drug razvoj. Njega nosilec je omladina nemška, omladina katoliška, demokratska in socijalistična. Vse te, iz raznih taborov, obvladuje misel socijalne odgovornosti, njih cilj je poduševljenje narodne države po svoji podobi.

V obeh državah, v Avstriji in Nemčiji se kljub vsemu še ni posrečilo odvrniti pogleda od preteklosti. Obe sta doživeli vojno, polom starih tradicij in uničujoče posledice inflacije. In vendar je tudi tu pomemben prepad, o katerem smo govorili v početku: V načinu, kako sprejema javnost različne bolne pojave. Tudi Nemčija pozna razne umazane zadeve. Toda dočim je ostala avstrijska javnost v vseh podobnih slučajih doma, topa in brezbrižna, ter se je zadovoljila z vsako rešitvijo, se je v Nemčiji v mesece dolgih procesih nepoštenosti javno in vestno raziskalo. Parlament in sodišče v službi demokracije sta včasih v ostrem boju dosegla popolno razjasnitev vseh nečistih afer. In republika uporablja javno in neprikrito svojo moč.

Nemčija ni dežela notranjega miru. Preveč upravičenosti je dobil nacijonalizem z dogodki v Vzhodni Pruski, Zgornji Šleziji in v Porenju. Človek je tesno od grmade odločitev, ki jih mora dan za dnem formulirati mlada država. Toda nikjer strahu pred odločitvami. Malenkost ne obvladnava resno, ker se jemlje veličina zares.

Panevropsko gibanje.

»Narodni Dnevnik« je lansko leto podal čitateljem točno sliko o tem gibanju v Evropi in o simpatijah, ki jih že doslej uživa Panevropa med intelektualci vsega sveta. Dal je tudi jasen odgovor na razne prigovore njenih prikritih in odkritih sovražnikov, pa tudi na ono zakrknjeno indolenco, kakoršno opažamo pri nas nasproti vsem velikim idejam, pri katerih se ne da nič »zaraditi«. To je bila tudi edina in res dovoljna informacija o tem velikem pokretu, ki gre zmagonosno po Evropi.

Lanskega oktobra je bil prvi kongres panevropejcev na Dunaju, ki se ga je udeležilo tudi kakih petindvajset Slovencev, par mladih Hrvatov in menda noben Srb. V loži je pač sedel poslanik kraljevine SHS, ki je pozorno poslušal vse govornike, posebno svojega poslaniškega kolego, ki je zastopal francoskega zunajega ministra, poslanika in zastopnika Grške v Društvu narodov Politisa, belgijskega ministra Vandervelda, češkega ministra Schusterja itd., ali posledice o kakem preokretu v indolenci jugoslovanske javnosti in oficielnih krogov še ni opaziti.

Pripravlja se že drugi kongres v Bruslju, zato ne bo odveč, ako poda »N. D.« nekaj črtic o napredku panevropske misli med narodi, ki živo čutijo neobhodno potrebo Panevrope, kakor jo je zamislil njen pokretač grof dr. Coudenhove-Kalergi.

Znana knjiga dr. Coudenhovejeva o Panevropi je prevedena že na vse možne jezike. Letos je izšla ta knjiga tudi v letskem jeziku. — Sploh je Letsko velik pristaš panevropske misli, kajti tudi ta mala država instinktivno čuti neobhodno potrebo Panevrope, ako hoče sploh upati na trajni obstanek sredi evropskega vrtinca. Dne 26. novembra l. l. je bila v svečano okrašeni dvorani konservatorija v Rigi ustanovna skupščina Panevropske Unije za Letsko. Referati so bili v letskem, nemškem in ruskem jeziku, na kar je bil izvoljen odbor 20 uglednih članov in manjšinski odbor 9 članov.

Češki izdaji Coudenhovejeve knjige je napisal predgovor sam dr. Beneš, ki je odločen panevropejec. Ta veliki politik se dobro zaveda, da bi bila njegova domovina najbolje zavarovana v Panevropi. Pri nas se kaj radi hvalimo, da smo hvaležni učenci svojih čeških učiteljev, ali češka oduševljenost je šla tu brez učinka mimo nas. — Dr. Beneš pravi v predgovoru, da vprašanja, ki jih dr. Coudenhove obdeluje, so že danes vprašanja propagande in imajo namen, da ponesejo v široke vrste narodov evropsko zavest, na katerih v modernih demokracijah sloni tudi zunanja politika; to gibanje hoče dobiti izraza tudi v gospodarskem in političkem življenju narodov. — Bistven del take potrebne propagande je panevropsko gibanje in Coudenhovejeva Panevropa je eden poskusov, da na vsa ta vprašanja odgovori v praktiški obliki evropske solidarnosti.

Panevropsko gibanje je v češkoslovaški republiki jako živahno. Letos so imenovani sekretarijati za Moravsko, Slovaško, Podkarpatsko in Šlezijo. Pa tudi Plzenj in Liberec imata že svoj sekretarijat. Jako marljive so podružnice v Brnu, Olomucu in Ostradaj ustanavlja. — V češkoslovaški poljedelski akademiji je imel naučni minister Hodža govor, ki je razpravljal o pomenu panevropskega gibanja za male države v obče in za Češkoslovaško še posebej s pomembnim ozirom na geografične meje. Opozarjal je tudi vsa interesna zastopstva, naj s kritiškim očesom zasledujejo panevropsko gibanje.

Na **Poljskem** je sestavljen odbor za organizacijo panevropskega gibanja, in sicer v Varšavi. V odboru so: Aleks. Lednicki, senator prof. Buzek, minister n. r. Gliwic, poslanik n. r. Kamienecki, senator Posner, grof Rostworowski, polkovnik Slawek, dr. Mieczyslaw Szavleczski in minister Targowski. — Torej sami odlični Poljaki, ki spodbujajo na enako delo tudi nas. Ali se nas kaj prime tak poljski vzgled? Saj mari ne mislijo naši kolovodje, da so oni sami pametni na svetu, ki se kujajo doma v zapečku?

Bivši **bolgarski** naučni minister Šišmanov, ki se je bil udeležil kongresa na Dunaju, je ustanovil 13. marca t. l. Panevropsko Unijo za Bolgarijo, Šišmanov je predsednik, v odboru pa so: podpredsednik bivši minister Ivan Guehov, gospa Karavelova kot predsednica bolgarske ženske lige za mir in svobodo, tajnik je agilni dr. Ivan Bajnov, predsednik akad. društva za Društvo narodov. — Na ustanovno skupščino je poslal pozdrav tudi ministrski predsednik Ljapčev. — Tudi organizacija bolgarskega naroda za panevropsko gibanje nam bodi v spodbudo, da ne zaostanemo za svojimi balkanskimi sosedi. Kar smatrajo Bolgari na Balkanu za dobro in koristno, to mora biti tudi za nas priporočljivo. Na ustanovni zbor te Unije so poslale razne evropske Unije pozdravne telegrame.

Že lansko leto smo videli, kako živo so se oprijeli **Madjari** te panevropske ideje. Zaradi tega so razni krogi pri nas povsem hladni, dasi to ni ne taktiški ne stvarno dobro. Ne godrnjati ob strani, marveč zraven je treba biti, da se marsikaj zapreči ako nam kaj ne ugaja. — Ogrska Unija je imela sprva nekaj odpora od strani vlade, tako da je bil predsednik pozvan, naj to čast odloži. Končno pa je vlada pravila potrdila v oktobru l. l. in od tedaj razvijajo Madjari prav živahno delavnost. — Kongresa na Dunaju se je udeležilo 51 delegatov. — V novembru je priredilo društvo za zunanjo politiko diskusijski večer, na katerem sta imela obširna govora bivši minister Lukacs in poslanec Rainprecht o pomenu panevropskega gibanja. Med pristaši je veliko politikov in pisateljev, pa tudi med akademsko mladino. — Dne 13. marca je bila ustanovljena okrožna sekcija v Győru, na katero je poslal celo avstrijski kancelar dr. Seipel pozdravni telegram. Ogrska trgovska in obrtna zbornica je razpisala dvoje nagrad po 20 in 10 milijonov kron za najboljši razpravi na vprašanje: Pomen misli o velikih gospodarskih edinicah — Srednja Evropa, Panevropa — s stališča ogrskega gospodarstva in posledice morebitne realizacije te misli na poljedelstvo, industrijo in trgovino Ogrske.

Da je **Belgija** tudi oficijelno že v taboru Panevrope, to smo lani videli. Na kongresu dunajskem je bila Belgija oficijelno in dobro zaštopana. — Dne 28. februarja t. l. je imel generalni tajnik francoske Unije in znameniti narodni ekonom Francis Delaisi na zborovanju belgijske Unije govor o temi: »Evropa kot gospodarska enota«. Navzoči so bili mnogi diplomati in belgijski državniki, med njimi drž. min. van de Vyvere.

Zastopnik **Grčije** v Društvu narodov poslanik Nicola Politis je priobčil v »Le Monde Nouveau«, Paris, članek o važnosti Panevrope za vse narode, posebno tudi za Društvo narodov, ki mora najti v Panevropi koristnega sotrudnika.

Nemški zunanji minister dr. Stresemann je imel v Hamburgu znamenit govor o interesantnem edinstvu vseh narodov Evrope. Zato je vnet pristaš »Združenih držav Evrope«.

Na Dunaju se je ustanovila 12. februarja t. l. **esperantska sekcija Panevropske Unije.** Naloga te sekcije je, da stopi v zvezo z vsemi organizacijami esperantistov v Evropi, da se proglasi esparanto za medsebojni dopisni jezik.

Toliko za danes, da ne bi kdo pri nas mislil, da panevropsko gibanje počiva na lovorikah prvega dunajskega kongresa. A. G.

Politična anketa.

Kakor sem že večkrat povedal, hodim jaz jako rad v kavarno »Slon«. Prvič od tam ni daleč v bar kar je v deževju jako velikega pomena, drugič strežejo tam izvrstni natakarji in ne natakarice, kar je pri mojih mladostnih letih jako velikega pomena za domači mir, tretjič pa uživam tam ugodnost, da mi takoj, ko stopim v kavarno, polože na mizo zagrebške časnike.

Tako me je tudi v soboto popoldne zaneslo k »Slonu« in prvo, kar sem vzel v roke, so bile zagrebške »Novosti«. Zadel sem dobro, kajti v »Novostih« sem bral jako interesantne politične izjave najistaknutijih slovenačkih političara, in sicer gg. Ribnikarja, Tavčarja, dr. Ravniharja, g. Gabrovška in g. Zupančiča. Če sem koga izpustil, naj mi ne zameri — jaz vse visoko spoštujem. Zameril pa se je meni gospod poročevalec »Novosti«, ker ni prišel vprašat še mene, ko sem vendar tudi jaz u krugovima političke policije jedna vrlo uvažena ličnost. Aber, kommt der Prophet nicht zum Berge, muss der Berg zum Propheten — in zato se obračam z vljudno prošnjo na Vas, g. urednik da objavite tudi moje politično mišljenje v Vašem cenjenem listu. Glasi se tako:

»Tudi jaz sem za napredni blok, ker sem velik sovražnik klerikalizma. (To sem menda že enkrat povedal in podpisal, pa nič ne stori). Jaz moram biti za napredni blok že zato, ker sem framazon (Zagreb, Strossmayerova). Vidite, to je velika stvar, kakor navadno pravi največji sovražnik nas, pokvarene gospode, gospodin Stipa Radić, ki pravijo, da je tudi framazon, pa ni, ker smo tam samo taki, ki imamo, on pa nič nima. Brez framazonov in naše podpore pa naprednega bloka v Sloveniji biti ne more, na nas framazone se pa v tej zadevi še nihče ni obrnil, mi pa tudi ne bomo za nikomur letali. Pomisliti pa je treba še to: Kdo pa naj gre v Sloveniji v napredni blok? Mi, kakor rečeno, bi že šli, ampak jez sem v Sloveniji sam. Mi bi šli iz principa, ker denarja imamo sami dovolj, ministri morajo pa itak tako delati, kakor mi hočemo. Ampak gre se za druge. Kaj naj n. pr. počnemo s kmeti, ki jih že ni drugega kakor sam dolg? Ali pa socialisti in komunisti! Mi, ki imamo, se vendar ne bomo pajdašili s trboveljskimi knapi! Ti naj delajo in premog kopljejo, da nas po zimi ne bo zeblo. Pa še tako predrzni so, da vedno štrajkajo, če le količkaj kaže. Večna puntarija in štrajkarija ni za nas. Ampak to bi bil napreden blok, če bi se našel kakšen framazon med klerikalci, ki kaj ima in kaj šteje in kaj velja, pa bi prišel k nam. Naj istaknuti političari govore, kar hočejo o naprednosti, to je vse slama, kajti naprednost je na svetu samo ena in tej naprednosti se pravi denar. Tega imamo pa mi, in zato smo tudi samo mi framazoni naprednjaki, ker se nam morajo pokoriti vse banke vsega sveta, na slovenske napredne menice brez naših treh pik pa mi ne damo nič. Zato tudi naprednega bloka ne bo. Bo pa takrat, ko bomo mi hoteli, Ja, če bi bil tudi dr. Žerjav framazon, onda bi razgovarali, ampak tako ...

∴J.∴p.∴

PROPAST STAJERSKEGA STINNESA.

Kakor poročajo časopisi, je znani štajerski industrialec dr. Viktor Wutte izstopil iz upravnega odbora štajersko-graške-hoflaške železniške in rudarske družbe, z njim hkrati pa tudi oba njegova svaka Červeni. Po padcu Castiglionija, Brounerja in Sigmunda Bolsa ter drugih avstrijskih vojnih in povojnih bogatašev je prišla vrsta tudi na »štajerskega Stinnesa«, diko in finansijerja avstrijskih Velenemcev, ki so ga še pred kratkim smatrali v Avstriji za genialnega podjetnika in organizatorja. Ko pa je nastal znani škandal s Centralno banko nemških hranilnic, je prišel ta heroj inflacije v pravo luč ter je bil označen kot brutalen slepar ter brezobziren in nenasičen borzni špekulant. Njegovo dviganje po vojni je bilo ravno tako naglo kakor njegov padec. V kratkem času je prevzel v svoje roke največja avstrijska podjetja, iz katerih upravnih odborov je sedaj izstopil. Njegova krivda je, da je Centralna banka tako slavno propadla in da dela Hoflaška družba državi mnoge težke skrbi, dasi je bila nekdaj cvetoče podjetje. Dr. Wutte odhaja sedaj iz avstrijskega gospodarskega življenja, škodo pa, ki jo je povzročil, trpi tisoč in tisoč avstrijskih družin, mnogo pa tudi avstrijska država in celo avstrijska Narodna banka.

Marijana Željeznova-Kokalj:

V ŠUMADIJI.

Knjige, beograjski prah so za menoj.

Vlak drči mimo Save proti Topčideru. Solnca še ni. Slavci žvrgole po akacijevih gajih, zrak je svež, čist, opojn, ob potokih so goste rmene perunike, tuintam ja zadah megle.

Dežela je brdovita, siromašna na gozdovih.

Mladenovac. Tu se odcepimo od glavne proge v Niš in se presedemo v vlak lokalne železnice za Valjevo—Čačak.

Šumadija!

Zemlja je valovita, pogled širok, V sadovnjakih so raztresene hišice — bele kocke z rdečo streho. Travnike, polja, poti objemajo venci cvetočih akacij in zdaj in zdaj zdrkne mimo nas hrastov gozd. V daljavi se dviga Oplenac, s čudovito piramido — s stolpom — v katerega naročju počiva po lastni želji največji Šumadinec — kralj Peter Osvoboditelj. Kakor duša cele Šumadije se ozira stolp po rodovitnih daljavah in pozdravlja solnce in zemljo in narod in svobodo.

Silne vijuge nas približajo temnemu masivu: Venčenacu in Bukulji, ki se gromadi nepričakovano iz te ljubke pokrajine. Skoraj smo v Aranđelovcu, v znani slatini. Aranđelovac je prijazno, čisto mestece iz ene same široke in 2 km dolge ceste.

Upotili smo se v park, v senci gore Bukulje. V velikem hotelu, v svojevrstnem stilu, utešimo glad, bilo je že devet.

Nato pa zopet v park k zdravilnim studencem. Pomlad se je zibala v zraku, pomlad, razposajena pomlad je bila tudi v nas.

Mineralna voda teče iz 3 pip v okroglem paviljonu. Voda nas je napajala, klopice so nas vabile k počivanju, k sanjarenju, k filozofiranju.

Ali klicala nas je Bukulja s svojimi mladimi gozdovi v svoje višine. (700 m nad morjem, Mladenovac nad 100 m nad morjem.)

Po poti smo stopili v Kapelico, kjer sta se ravno prerekala pop in neka ženska. Botra je trdila, da stane dečkov krst 10 Din; dekletov pa samo 5 Din. Ali pop je vstrajal, da je i za deklico taksa 10 Din. Ne vem rezultata debate, šli smo dalje.

Bogme, bilo je strmo. Črez zgornjo Kuhinjo na Šmarno goro je naravnost idealno, ker tu je šlo kar navkreber po jarku. Tuintam se je košatil prastar hrast, votla lipa. V tej goščavi so bili raztreseni nad 100 let stari grobovi. Interesantne oblike spomenikov iz granita so nas posebno zanimale. Tiha, pozabljena so domovja turških robov ali sedaj se ozirajo v svobodno zemljo in nemo pozdravljajo s stolpom na Oplencu.

Na jasi smo počivali. Oko je plavalo iz dalje v daljavo, ta zemlja je tako polna lepote, solnca, svobode, zelena pesem sv. Jurija je, zelena pesem upora iz l. 1804.

Poleg našega profesorja logike Ristića, enega največjih sodobnih srbskih učenjakov-filozofov, se nam je pridružil prof X iz Aranđelovca. Ironično se je nasmehnil našemu divljenju in rekel: Ni zelenih šum, ki so bile, ko sem bil jaz sredneješolec. Ni bilo ne polj, ne trat takrat, stoletne temne šume so šumele svoje skrivnostne arije narodu. Odtod tudi ime zemlje: Šumadija.

A kje so tiste šume? mi je zabrnelo v ušesih. Že je odgovoril profesor: Šume so splahnele v volilne mandate!

Stopali smo više in više. Moj korak je postal lahak, markacija me je instinktivno odtrgala od družbe in že sem bila sama v hladu, v samoti. Zakukala je kukavica, prebudila drugo in kukali sta kot za stavo. Zapela sem si: Slišala sem ptičko pet ... in dodala:

Mnogo, mnogo je živet
na svetu božjem tristo let!

Na vrhu. Razgled je zaprt z zelenim zidom. Sedla sem in mirna in srečna kakor otrok čakala na družbo.

Ali družbe ni bilo. Že globoko doli sem naletela na prof. Ristića in svojega soproga, ki sta pazljivo ogledovala neki kamen. Bukulja spada v rodopski sistem, je eruptivnega izvora in ena najstarejših geoloških formacij v naši kraljevini. Tiho sem bila, onadva sta modrovala: Liskun, feldspat, kvarc ...

Tudi nizdol je bilo več postaj. Pri priliki je rekel prof. Ristić: Naša zemlja je bogata, ali mi je ne znamo eksploatirati. Mi nimamo izkušnje. In še nekaj! Mi smo genjalni v kavarni »Moskvi«, pri Difranku itd ... Vsaki, ki sedi tam, bi mogel biti Newton, ali zakaj bi delal? Mi smo južen narod, inteligenten, ki mnogo govori ali ničesar ne napravi. Nasprotno Angleži, Francozi, Nemci, so molčeči a delavni! Delo, delo, gospoda, je nakopičilo bogastvo zapadnih narodov; marljivost, racijonalno delo je izvor bogastva ali nikoli revščine; revščina je posledica lenobe ...

Končno smo bili zopet v parku. Profesor X nam je humoristično pripovedoval o svojih ranah. Šrapnel mu je bil odnesel del lobanje, 2 rebri itd. Junak! Kolega ga vpraša: Kako odlikovanje ste dobili ?

Niti bakrene! je bil lakonski odgovor. Potem je povedal prigodbico, katero pa ni za tisk, prelepo karaktirizira hvaležnost domovine ... Invalidi vedo za njen odmev.

Končno se je bil poslovil z: An revoir v kleti!

Mi smo posedli po klopicah, izvlekli vsak svoj provijant in se krepčali s kislo vodo. Kmetje, kmetice v divni narodni noši, elegantne dame, vsi so prihajali s steklenicami po slatino.

Kako urico smo bili tako.

Že je prinesel neki dijak pismo, v katerem nas bodri prof. X., da se napotimo v klet.

Po dolgem cincanju smo posedli po vozovih in hajd proti Banji. Cesta je lepa, nasuta, naša konjička čila. Bukulja nam je bila za hrbtom, Venčenac na desni.

V našem vozu nas je bilo šest: prof. X s soprogo in hčerkico, kolega s pridevkom Lav, moj soprog in jaz.

Prof. X nam je pokazal na mramorni rudnik, na pobočju Venčenaca — našo Cararo. Mramor je bel kakor mleko in izvaža se preko naših mej. Podjetje ima lastno elektrarno, najmodernejše stroje, velik obrat, ali lastnik je Italijan!

Moj soprog je obžaloval, da nismo posetili rudnika.

Jok, je dejal prof. X. Ne puste nikogar več v podjetje. Pred tednom je bila tu II. ženska realna gimnazija iz Beograda in izginilo je z njo 200 kosov izklesanega mramorja à 1 kg. Okraski so bili pripravljeni za pošiljatev v Bosno. Lastnik je bil divji in res so našli pri deklicah ukradene predmete ...

Kaj, kulturna slika! Če hočeš pokvariti svoje dete, le pošlji ga v Beograd. Beograd nikakor ne reprezentira Srbije, Beograd je gnezdo korupcije, prostitucije ...

Mož je imel prav.

Dospeli smo do kleti, ki je oddaljena od Aranđelovca 6 do 7 km.

Pri vhodu na vrt nas je sprejel starešina z odborniki z Venčačke vinogradarske zadruge, ustanovljene l. 1903.

In sedaj smo videli čuda razumnega gospodarstva. Podjetje je izključno v rokah kmetov iz vasi Lipovci, Banja in Topola, in šteje 113 članov, ki imajo 500.000 panjev vinograda in v to je všteto 100.000 panjev kraljevske zadužbine v vasi Topolo.

Ko smo stopali v klet, nam je rekel prof. X hudomušno: Najzanimivejši je sod Karađorđe in Karađorđe je treznostno društvo v Arandjelovcu.

Poslopje meri 42 m, široko je 16 m, v

Dnevne vesti.

PREVDARITE IN BODITE DOSLEDNI!

Vsaki bralec hoče, da poročajo listi objektivno in točno, ker z napačnimi informacijami ni nikomur pomagano. Vsak bralec pa tudi ve, da strankarski listi poročajo objektivno le, če je to v skladu z interesi njih stranke. Zato so edini res objektivni listi samo tisti, ki so od strank neodvisni.

Tak list je »Narodni dnevnik«. In več kot enkrat je tudi naš nasprotnik moral priznati, da piše edino »Narodni dnevnik« res objektivno.

Vsi njegovi naročniki so mu vsled tega tudi zvesti, pa čeprav je njegov obseg manjši, ko od gotovih »vodilnih« listov, ki le prepogosto »vodijo bralce samo za nas«.

Ali pa se je tudi vsak naš pristaš potrudil, da nam pridobi novega naročnika in da tako gosto »vodijo bralce samo za nos«.

Ali pa so storili dolžnost do lista vsi oni, za katere je šel »Narodni dnevnik« opetovano v boj in sicer s polnim uspehom za nje, a le z žrtvami za sebe?

Naj to prevdarijo vsi oni, ki so včasih silno potrebovali naš list in naj bodo potem dosledni, ko pride dolžnost na nje!

— **Pismo iz kabinetne pisarne oglobljeno.** Na osiješki pošti se je pripetil te dni zanimiv slučaj. Neko tamkajšnje društvo je prejelo iz kabinetne pisarne odgovor na čestitko, ki jo je bilo poslalo svoječasno na dvor. Kot znano, so dopisi iz kabinetne pisarne poštnine prosti. Tega pa dotični osiješki poštni uradnik menda ni vedel, zakaj prilepil je na pismo kazensko znamko za 2 Din.

— **Tehtnica Jugoslovenske Matice odstranjena z ljubljanskega glavnega kolodvora.** — Jugoslovenska Matica je sklenila z železniško direkcijo v Ljubljani pogodbo, da sme postaviti avtomatično osebno tehtnico na glavni kolodvor. Tehtnica je bila že tri mesece v obratu, a se je sedaj morala odstraniti, ker je glavna direkcija železnic v Beogradu oddala prostor za avtomatično tehtnico privatni osebi iz Zagreba. Jugoslovenska Matica se je proti temu pritožila, a glavna direkcija v Beogradu je njeno pritožbo odbila. Tehtnica je dala mesečno lep dohodek do ca 1500 Din, ki bo sedaj šel v žep protežiranega privatnika. Lepo bi bilo, če bi kak slovenski poslanec v tej zadevi interveniral in dokazal pri glavni direkciji, da ima taka ustanova, kot je Jugoslovenska Matica, gotovo prednost pred privatnimi dobičkarji, zlasti še v Ljubljani. Občinstvo opozarjamo, da se je tehtnica začasno postavila na gorenjski kolodvor.

— **Nova tarifa za Simplon-Orient-ekspres.** Te dni je stopila v veljavo nova mednarodna tarifa za prevoz potnikov in prtljage s Simplon-Orient-ekspresom, v direktnem prometu med Anglijo, Francijo, Belgijo, Švico, Italijo, Rumunijo, Bolgarsko, Grško, Turško, Sirijo in našo državo.

— **Kongres hišnih posestnikov.** Dne 5. in 6. junija se vrši v Splitu kongres hišnih posestnikov iz vse države. Udeležencem je dovoljena znižana vožnja po državnih železnicah.

— **Veronauk na srednjih šolah.** Komiisja, ki sestavlja učni načrt, je načeloma sklenila, da bodi verski pouk na srednjih šolah obligaten in sicer naj se poučuje ta predmet v VII. in VIII razredu po eno uro na teden, v ostalih razredih pa po dve, odnosno tri ure.

— **Prvi dečji kongres v Jugoslaviji.** Meseca septembra se vrši v Beogradu prvi dečji kongres v Jugoslaviji. Na kongresu bo zastopana deca iz vseh pokrajin države. Priprave za kongres so v teku.

— **Lov krajevne občine Sorica** se odda v zakup potom javne dražbe na uradnem dnevu v občinski pisarni v Škofji Loki dne 2. julija 1927 ob 10. uri dopoldne za dobo od 1. avgusta 1927 do 31. marca 1932. leta. Zakupni in dražbeni pogoji so na vpogled pri srezkem poglavarstvu v Kranju med navadnimi uradnimi urami.

---

globino sega 8 metrov in je v dve nadstropji. Takih sodov pa še nisem videla! 6000 l, 8000 l itd. Največji leseni sod drži 11.360 l, a cementirani 68.000 l! Ima krasno pročelje. In samo pristno, domače, naravno vino.

Najdalje smo postali pred Karađorđevim sodom. Njega so pripeljali sem iz Topole l. 1916 Švabi.

Koliko je star? sem vprašala. In zadrugar je odgovoril: Gotovo je izpred l. 1804, potem Karađorđe ni imel časa, da bi si delal sode!

Govoril je starešina o trudu in delu zadruge in zaključil svoj pozdrav: Gospoda in ves naš trud propada, propadla bo tudi naša zadruga, ker vlada ne ščiti kmeta-poštenjaka. Ona dovoljuje, da uvažajo razni špekulanti falzificirano vino in ga prodajajo za drag denar, medtem, ko je mrtvilo v domači produkciji . . .

Povsod je isti refrain, od Triglava do Strumice je ista rana. Vse proklinja Beograd in njegove vlade.

V senci sadnega drevja so nas »častili« z najboljšo kapljico, z božjo kapljico, katero točijo na drobno 7 Din liter. Druga vina pa se kretajo med 5 in 7 Din.

Žgejo tudi rakijo s 26° alkohola in prodajajo liter à 25 Din. Nazivajo jo »Vinjak«. Šaljivo mi je rekel eden izmed zadrugarjev: Francozi imajo svoj konjak, mi pa svoj vinjak.

Potem smo se podpisali v spominsko knjigo in nehote sem zapisala Simon Gregorčičeve besede: Bog živi vse Slovence pod streho hiše ene!

Šumadinec je inteligenten, ponosen, svobodoljuben in gostoljuben. Stasa, obraza je lepega, dom mu je čist, prostoren in okrašen s preprogami.

Odhajali smo.

Strmela sem do temin v zelene gaje, v gaje svobode. Lepa je naša domovina, in bogata, samo iztegnimo svoje roke in dala nam bo sadu.

— **Lov krajevne občine Selca** se odda v zakup potom javne dražbe na uradnem dnevu v občinski pisarni v Škofji Loki dne 2. julija 1927 ob 10. uri 30 minut dopoldne za dobo od 1. avgusta 1927 do 31. marca 1932. leta. Zakupni in dražbeni pogoji so na vpogled pri srezkem poglavarstvu v Kranju med navadnimi uradnimi urami.

— **Iz diplomatske službe.** Za generalnega konzula v Pragi je imenovan Franjo Cvijetiša.

— **Izpremembe v poštni službi.** Za upravnika v Kranju je imenovan Ivan Slavec, sedanji poštar v Laškem. — Premeščeni so: pb. ur. J. Šraj z Jesenic, Gor. v Boh. Bistrico, Olga Ropotar iz Celja v Sv. Jurij ob Ščavnici, Albina Thaler iz Ljubljane v Šoštanj, Anton Kroflič iz Celja v Grobelno, Ana Zorec iz Mežice v Mursko Soboto, Olga Trinkhaus iz Pristave v Konjice, Ana Fabjančič iz Konjic v Ljubljano, Iva Kranjc iz Murske Sobote v Novo vas pri Rakeku, Ana Pirc iz Nove vasi p. R. v Ljubljano, M. Kramarič iz Maribora v Gor. Radgono, J. Tušar iz Rakeka v Dol. Logatec, A. Špeglič iz Šoštanja v Novi Sad, M. Kitzler iz Ljubljane v Domžale, R. Peitler iz Gor. Radgone v Maribor, Fr. Hladnik iz Murske Sobote v Ptuj, A. Pehani iz Rajhenburga na Rakek in Pavla Peterman iz Ljutomera na Jesenice, Gor. — Upokojena je pb. uradnica Matilda Ferenčak v Železnikih.

— **Mednarodni avtorski kongres v Rimu** je sklenil, da se vloži ob priliki revizije bernske konvencije meseca oktobra predlog, da naj se prične rok 50 letne zaščite avtorskih pravic v slučaju, če ima kako delo več avtorjev, s trenutkom smrti avtorja, ki umre zadnji. Pri tem naj se smatrata pri operetah libretist in muzik kot enakopravna sotrudnika. Glede predelave del za kino je sklenil kongres, da naj pretresa to vprašanje revizijsko zborovanje posebej.

— **Opičji proces na Poljskem.** Pred okrajnim sodiščem v Pszczyni v Poljski Šleziji se prične te dni senzacionelen proces. Na zatožni klopi bo sedel učitelj Dyndosz, zoper akterega je vložila cela vrsta staršev njegovih učencev ovadbo, da demoralizira otroke ter žali njihova verska čustva s tem, da jim razlaga Darwinovo descendenčno teorijo. Obenem so ovadili učitelja pri škofijski kuriji.

— **Sušaška bolnica prenapolnjena.** V Sušaško bolnico je prišlo te dni toliko bolnikov, da je tako prenapolnjena, da je za enkrat vsak sprejem nadaljnih bolnikov ukinjen.

— **Silna nevihta nad Vinkovci.** Nad Vinkovci in okolico je besnela v petek zvečer silna nevihta. Lilo je kot iz škafa. Silni vihar je vrgel nekoliko vagonov s stranskega tira na glavni tir. Na lice mesta je prihitel prometni šef z delavci, ki so progo kmalu zopet očistili in omogočili zopet redni promet.

— **Tepen vlomilec.** Iz Osijeka poročajo: V skladišče zadruge Ristić v Dolnji Bebrini so vlomili te dni trije Bosanci. Vlomilci so nabrali več stvari ter jih povezali. V trenutku, ko so jih hoteli odnesti, pa so prišli v skladišče lastniki-kmetje. Dvema vlomilcema se je posrečilo pobegniti, tretjega pa so kmetje ujeli, ga pretepli na živo in mrtvo, nato pa izročili orožnikom. Vlomilec je tako težko poškodovan, da so ga morali oddati orožniki v bolnico, kjer se bori s smrtjo. Pri zaslišanju je izjavil, da se ne dotakne, če ostane živ, nikdar več tujega blaga.

— **Z revolverjem v roki je hotel izsiliti kruha ali pa 2 dinarja.** V prodajalno Jere Robić v Zagrebu je prišel te dni brezposelni Stjepan Vrdjuka. Prosil je žensko, da naj mu da kruha ali pa dva dinarja. Ker mu ni hotela dati ničesar, je potegnil Vrdjuka iz žepa samokres, zgrabil Robićevo za vrat in kričal: »Daj mi denar, sicer te ustrelim!« Ženska se je zgrudila od strahu na tla ter jela klicati iz vsega grla na pomoč. Tega pa se je Vrdjuka tako ustrašil, da je pobegnil. Ker mu je bil pa kmalu za petami policijski stražnik, je skočil v neko hišo, vrgel revolver od sebe ter se skril na dvorišču med zaboji, kjer so ga pa kmalu našli. Našli so tudi samokres. Na policiji je vse priznal. Zagovarja se, da ga je prisilil k nasilstvu glad.

— **Moderna tragedija.** Mala Bebica v Zagrebu je pila te dni v samomorilnem namenu razredčeno ocetno kislino. Deklici je 13 let, torej je v dobi, ko šele komaj ve, da živi in bi se morala pravzaprav zanimati samo za lutke iz cunj ali kavčuka, v prvi vrsti pa za šolske knjige, toda sirotica je kljub temu že sita življenja. Vzrok: razjezila jo je služkinja. Cepetanje z nogo ni pomagalo. Pomagala bi bila pač šiba, toda Bebični roditelji so moderni ljudje in šibe ne uporabljajo. Zato je segla razvajena deklica po ocetni kislini. K sreči pa jo je preveč razredčila. Prepeljali so jo v bolnico ter ji izprali želodec in danes je izven vsake nevarnosti.

— **Glavna obravnava zoper Iso Langa zopet preložena.** Znana afera Ise Langa se vleče že polni dve leti. Dne 30. t. m. bi se bila imela vršiti glavna obravnava. Ker pa je bilo sedaj osiješko sodišče od osiješkega magistrata obveščeno, da bivšega inspektorja državnega monopola, Luke Petrovića, ki ima biti zaslišan kot ena izmed glavnih prič zoper Iso Langa, ni mogoče najti, je bila obravnava zopet preložena ter se vrši najbrže okoli srede meseca junija. Obtoženi so bivši tovarniški ravnatelj Iso Lang, njegov brat Leon, trgovec in bivši komercielni ravnatelj in Karolina Boigner, bivša delovodkinja tovarne Mira, ki so oškodovali z uporabljanjem potvorjenih banderol za cigaretni papir državo za 1,596.000 Din.

— **Maščevanje umobolnega.** Ko so delali te dni v neki vasi blizu Stipa ljudje na polju, so odjeknili nenadoma obupni klici neke ženske, ki je klicala na pomoč. Kmetje so prihiteli na lice mesta, kjer je udrihal kmet Jašar Mehmed besno z motiko po neki ženski, dočim je ležala poleg njega druga ženska mrtva. Kmetje so Mehmeda razorožili ter ga odvedli na orožniško postajo. Zaslišan je izpovedal Mehmed sledeče: Ko je prišel na polje, je zagledal kmetico Mevco Kadirovićevo, ki je na polju plela. Ne da bi zinil besedico, je pristopil k njej ter jo udaril parkrat z motiko po glavi, da se je zgrudila mrtva na zemljo. Ker ji je hotela Afira Nežić priskočiti na pomoč, je navalil tudi nanjo z motiko ter jo težko poškodoval. Tudi njo bi bil ubil, da je niso rešili kmetje. Na vprašanje, zakaj je to storil, je odgovoril: »Ker me zmerjajo babnice z norcem. Ti dve sem ubil. Ubil bom pa še štiri . . . Sovražim vse ženske . . .« Mehmed je bil več let v blaznici. Pred kratkim je bil kot ozdravljen odpuščen. Domneva se, da je nenadno zopet pobesnel.

— **Mrtvec s prerezanim vratom na železniški progi.** Kot poročajo iz Vinkovcev, so našli na železniški progi Saš—Vrbanja te dni golo moško truplo s številnimi ubodljaji in prerezanim vratom. Mrtvec je star okoli 40 let, njegove identitete še niso mogli ugotoviti. Domneva se, da je bilo vrženo truplo z kakega vlaka.

— **Nenavadna smola kandidata samomora.** 44letni stavbeni mojster T., Goričan, v Zagrebu je hotel te dni izvršiti samomor. Pognal si je kroglo v sence, toda zadel se je slabo: krogla je izstopila v bližini nosa in T. je ostal pri zavesti, zato si je pognal še eno kroglo v prsi. Krogla je izstopila na hrbtu. Težko poškodovanega samomorilca so prepeljali v bolnico. Zanimivo je, da T. ni izgubil niti za trenutek zavesti, kar si je razlagati s tem, da so ostali možgani nepoškodovani. Njegovo stanje je opasno, vendar pa zdravniki upajo, da ga ohranijo pri življenju. Zaslišan je T. izjavil, da je nameraval že dalje časa izvršiti samomor, povod za to so bili večni prepiri z ženo in finančne težkoče.

— **Velika nesreča na cestni železnici v Kasselu.** Meto Kassel je praznovalo te dni majski teden. Raz hiše so vihrale zastave, ki so pozdravljale tujce. Večje število ljudi se je peljalo v Druseltal. Nazaj so se vračali ljudje s cestno železnico. Voznik se je za hip odstranil. Sprevodnik je govoril z enim od pasažirjev. Medtem je dvignil neki deček zavoro in voz je zdrčal nizdol. Med pasažirji je izbruhnila silna panika. Nikdo pa ni imel toliko pričujočnosti duha, da bi bil zopet zavrl. Neka ženska je vrgla svoja dva otroka iz voza nakar je skočila še sama za njima. Po čudnem naključju so ostali vsi trije nepoškodovani. Na nekem ovinku je tramvaj iztiril. Prvi voz se je zaletel v neki hidrant. Odletela mu je streha. Drugi voz je drvel dalje ter padel končno v neki jarek, se prevrnil in razbil. Ognjegasci so rabili več ur, predno so ruševine razžagali in rešili ljudi, ki so bili večinoma stisnjeni med ruševinami. 11 oseb, med njimi 6 žensk, je mrtvih. Tri ženske so bile tako razmesarjene, da ni bilo mogoče ugotoviti njihove identitete. 19 oseb je težko, vse ostale pa lahko ranjene. Ko se je raznesla vest o nesreči, so sneli v mestu vse zastave, vse godbe so nehale igrati. Voznik in sprevodnih sta bila aretirana.

— **Smrtna žrtev budimpeštanskega dobavnega škandala.** Iz Budimpešte poročajo: V zadevi dobavnega škandala je imel biti zaslišan blagajnik gospodarskega urada univerzitetnih klinik Ernst Kopar. Ker ni pravočasno prišel, je poslalo sodišče detektiva ponj. Izkazalo se je, da si je prerezal Kopar kratko pred tem, ko je imel biti zaslišan, z britvijo žile na rokah. Prepeljali so ga v bolnico. Povod poikušenega samomora je bila nervoznost, ki se je polastila Koparja vsled razkritja dobavnega škandala.

— **Če ženska pobesni.** V Nanteuillu, nedaleč od Poitier-a, se je pripetil te dni senzacionalen zločin. Sadistična ali pa abnormalna ženska je spodila svojega moža, ki je prišel nekoliko vinjen domov, iz postelje, ga bliskoma polila s petrolejem in zažgala. Mož, ki se je zvijal od bolečin, je hotel ogenj udušiti s tem, da se je ovil z odejo, toda pobesnela ženska mu je strgala odejo s telesa ter ga polila vnovič s petrolejem, da je še bolj gorelo. Pri tej sceni sta bila navzoča otroka zakoncev, 16letni sin in 8letna hčerka. Na bolestne krike moža in prestrašeno vpitje otrok so prihiteli sosedje, ki so žensko ukrotili in ogenj pogasili. Mož je umrl par ur nato v strašnih bolečinah v bolnici. Infernalna ženska je pod ključem.

— **5000 gobavih v Mehiki.** Šef vojaškega sanitetnega oddelka v Mehiki Enrico Orsconio je objavil statistiko gobavih v Mehiki. Po tej statistiki znaša število za to nevarno boleznijo obolelih v vsej državi 5000. Bolezen napada pravtako siromake kot bogataše. Tudi v vojski je obolelo za gobavostjo že kakih 100 oseb. Slučaji ozdravljenja so redki.

— **Vesel gledališki škandal.** Te dni je bila v Berlinu premiera »Nevidne deklice« (Das unsichtbare Mädchen). Mlademu avtorju se je posrečilo na prvi mah ono, po čemur hrepeni na tisoče pesnikov in gledaliških ravnateljev zaman vse življenje: Pri vsakem stavku komada se je občinstvo od srca krohotalo. Vsakih pet minut je odmeval po gledališču gromovit aplavz. Še več: Ko je bilo igre nakrat konec, ljudje še vedno niso imeli dovolj. Bili so tako razigrani, da so mnogi trdili, da igra še ni končana. Zaman so jim zatrjevali gledališki uslužbenci, da je igra končana. Zaman so ugasnili luči. Ljudje so ploskali, žvižgali in kričali: Nadaljujte! Privili so električne luči in dvignili zastor. Šele, ko so videli, da je oder prazen, so se pomirili in odšli.

— **Avstrijski orožniki ne smejo biti debeli.** Avstrijsko zvezno ministrstvo za socialno upravo je izdalo nove predpise glede fizične sposobnosti za orožniško službo. Predpisi določajo med drugim: Orožniški aspirant mora biti visok najmanje 168 cm, težak pa toliko kilogramov, kolikor centimetrov je višji od 1 metra. Če je znatno težji, je za orožniško službo pravtako nesposoben kot če je splošno slaboten.

— **Dr. Albin Ogris, Splošni register** k Uradnemu listu ljubljanske in mariborske oblasti za letnike 1919 do 1926. V Ljubljani 1927. Komisijska založba Tiskovne zadruge v Ljubljani. Strani 188. Cena Din 56 s poštnino vred Din 58. Kdor ima opraviti z Uradnim listom in raznimi uredbami in odloki oblastev bo Splošni register, ki je bil v prvi izdaji takoj razprodan in ki je sedaj spopolnjen s podatki do konca l. 1926, z veseljem pozdravil, ker se mu je brez njega težko orientirati v debelih foliantih Uradnega lista.

— **Nova knjiga.** Slovenska Matica naznanja, da je izšla v njeni založbi nova knjiga dr. Janeza Mencingerja povest »Abadon« z obširnim uvodom urednika dr. Jos. Tominška. Knjiga se dobiva v Slov. Matici in v knjigarnah.

Ljubljana.

l— **6% obligacijsko posojilo mesta Ljubljane za zgradbo stanovanjskih hiš so nadalje** podpisali: Osrednje društvo lesnih delavcev v Ljubljani 3000 Din; »Vardar«, delniška zavarovalna družba, 100.000 Din; neimenovan 50.000 Din; 2 neimenovana po 10.000 Din 20.000 Din; neimenovan 5000 Din; neimenovan 3000 Din; neimenovan 2500 Din; 2 neimenovana po 2000 Din 4000 Din; neimenovan 1200 Din; 7 neimenovanih po 1000 Din 7000 Din; neimenovan 400 Din; neimenovan 500 Din.

l— **Ob priliki proslave Dnevov zdravja** priredi »Društvo za narodovo zdravje v Ljubljani« v ponedeljek, dne 23. t. m. ob 20. uri v dvorani Mestnega doma zanimivo skioptično predavanje »O pomenu nove poti na Šmarno goro in Grmado za Ljubljančane«. Na slikah bo predočen tudi kraj novega kopališča na Savi. Predavata gg. Wester Josip, inspektor odd. min. prosvete v p., in dr. Lapajne Živko, podpredsednik društva. — Vstopnina 2 dinarja. Dijaki prosti. — Dalje priredi društvo v soglasju s svojo podružnico v Lukovici v četrtek (na praznik), dne 26. t. m. *I. zdravstveni tabor na Limbarski gori« po nastopnem redu: Ob 10.30 cerkveno opravilo na gori. Ob 11. uri govori župan Franc Cepuder »O snagi na kmetih«; dr. Živko Lapjne: »O pomenu ultravijolčastih žarkov za zdravje in bolezen«; dr. Ivo Pirc: »O higienskem preroda ljudstva«. — Odmar, zakuska in prosta zabava. — Ob 14. povratek z gore čez Kurnik v Lukovico. Ogled prvega Zdravstvenega doma v Sloveniji. (Gostom so v domu na razpolago brezplačne kopelji.) — Od 16. do 19. ure kinopredstave zdravstvene vsebine pri Vidicu. — Prijave sprejema »Društvo za narodovo zdravje v Ljubljani«, Resljeva cesta 10 (šolska poliklinika) in »Društvo za narodovo zdravje v Lukovici«. — Udeleženci iz Ljubljane odhajajo ob 5.30 ali 7.45 do Domžal, kjer čakajo vozovi za prevoz v Kraňnjo. Povratek v Ljubljano ob 17.34 in 21.09. — Zdravstveni tabor se vrši **ob vsakem vremenu.***

l— **Angleško sukno in žensko volneno blago dobite po solidnih cenah pri FRANC PAVLIN, Gradišče 3.**

Maribor.

m— **Odlikovanje.** — Za večletno neumorno, inicijativno in uspešno delovanje za povzdigo živinoreje v Prekmurju je izrekel veliki župan mariborske oblasti priznanje in zahvalo srezkemu živinorejskemu referentu v Murski Soboti, uradnemu veterinarju gospodi Joži Samcu.

m— **Ljudska univerza v Mariboru.** V ponedeljek 23. maja predava predsednik Mariborskega pedagoškega krožka g. prof. Šilih **o zelo važni in aktualni temi: »Etična vzgoja in etični pouk v šoli«. To predavanje bo dopolnilo ono dr. Turića o etični vzgoji v rodbini. S tem se zaključi etični ciklus letošnje sezije.** — V petek 27. maja je veleinteresantna mladinska prireditev iz sveta skavtizma. Predava g. Penkov iz Ljubljane in sicer na podlagi zelo lepih planinskih slik o temi: »Iz romantike skavtskega življenja«. — Izlet na Plitvička jezera se vrši o Binkoštih in sicer 4., 5. in 6. junija. Ministrstvo saobračaja je dovolilo velik popust. Plačati je treba le četrtinsko vožnjo. Ustmene in pismene prijave se sprejemajo ob položitvi 100 Din. — Točni program se objavi v najkrajšem času.

m— **Jugoslovenska Matica v Mariboru** vabi celokupno narodno občinstvo na svečano proslavo, ki jo priredi ob priliki desetletnice majske deklaracije v nedeljo, dne 29. maja 1927 po sledečem sporedu: Ob pol 10. uri zbirališče šolske mladine, društev in ostalega občinstva na glavnem trgu. Nastop godb in Zveze pevskih društev. Ob 10. uri otvoritev t a b o r a po predsedniku Jugoslovenske Matice g. Deteli, nato slavnostni govor podpredsednika Jugoslovenske Matice g. prof. dr. V. Sušnika. —Po končanem taboru okrog 11. ure se formira o d h o d skozi Gosposko ulico v mestni park, kjer se vrši slavnostno o d k r i t j e s p o m i n s k e p l o š č e. Pri otvoritvi govori poleg predsednika J. M. predsednik Zveze kulturnih društev g. Skala in zastopnik mestne občine. Mesto bo ta dan v zastavah. — Da bo slovesnost čim bolj impozantna, se tem potom apelira na vsa naša narodna društva in narodno občinstvo sploh, da se je udeleže v takem številu, ki je običajno samo ob velikih zgodovinskih dogodkih, da vidi ves svet, da verujemo v bodočnost naše mlade jugoslovanske države kakor tudi v osvoboditev bratov onstran meja.

m— **Udruženje rezervnih oficira i ratnika** — Pododbor v Mariboru. Središnja Uprava Udruženja obvešča, da so začasne (rumene) železniške legitimacije v veljavi samo še do 15. junija t. l. Od tega dneva naprej bodo veljale samo nove železniške legitimacije (bele), katere bo izdal Minister Saobračaja in na katerih bo utisnjena taksna marka od 10 Din. Člani, kateri so v posesti začasne (rumene) železniške legitimacije, morajo iste vrniti temu pododboru najdalje do 10. junija t. l. in poslati po 10 Din za kolek in 4 Din za poštno, da mu more pododbor zamenjati za nove. — Upravni odbor.

Izredni občni zbor SSLU.

V soboto ob treh popoldne se je vršil v univerzitetni zbornici izredni občni zbor SSLU, na katerem so se obravnavala razna pereča vprašanja socialnega značaja akademske mladine. Univerzitetne oblasti sta zastopala dekan medicinske fakultete dr. A. Šerko in univerzitetni sekretar dr. M. Šmalc.

Izredni občni zbor je pokazal karakteristično sliko sedanjega razpoloženja med akademskim dijaštvom. Samostojni demokrati, ki so se pred leti še veselili, da gre akademska mladina čez drn in strn za njimi, so morali priti do spoznanja, da jim sedanja generacija vzpričo puhlosti njihove ideologije ter odioznosti njihovega proslulega postopanja za časa PP vlade obrača hrbet in da prične samostojno misliti, kar je v glavnem zasluga sicer res ne kvantitativno, pač pa kvalitativno krepkega nastopa skupine neodvisnih akademikov. Samostojnim demokratom je ostal zvest le neznaten del akademikov in še ta se je na izrednem občnem zboru kar izgubil ter sploh ni resno posegal v debato, katere so se v glavnem udeleževali le neodvisni akademiki in to s prav krepkimi argumenti pod katerimi so morali nasprotniki kloniti. Vzpričo odločnega nastopa neodvisnih akademikov je občni zbor sprejel le one stvari, v katere so neodvisni akademiki privolili in ki so splošno socialnega značaja. Vse druge stvari so bile v principu odklonjene.

Občni zbor, ki je potekel dokaj burno, — pripetili so se številni incidenti, — je otvoril bivši predsednik SSLU **Iskra**, ki je poročal o ustanovitvi in pravilih bolniške blagajne. Po kratki debati je občni zbor soglasno odobril ustanovitev akademske bolniške blagajne.

Dolga debata se je vnela pri vprašanju takozvane »nacionalne unije« jugoslovenskih akademikov. Zastopniki neodvisnih, kakor **Dolenc, Mrzel** in drugi so s svojimi izčrpnimi izvajanji temeljito zavrnili tako »nacionalno unijo« kot nestvor in nepotrebno parado, pri kateri bi se uveljavil le princip srbske hegemonije in pa dejstvo, da bi nekateri zastopniki« akademikov hodili brezplačno na zastopbavno potovanje v inozemstvo. Akademik Mrzel je kot nujno predlagal, naj SSLU prične z akcijo za ustanovitev zveze akademikov malih in zatiranih narodov. Ta predlog, ki ga je večina zborovalcev sprejela z burnim odobravanjem, pride na dnevni red prihodnjega izrednega občnega zbora.

Sobotni izredni občni zbor o ustanovitvi »nacionalne unije« sploh ni sklepal in je tozadevno poročilo v »Jutru« netočno.

O »akademskem dnevu« je podal krasno poročilo Mrzel. Akademski dan naj bo manifestacija za slovensko univerzo. Osnovno načelo, ki naj veže vse akademike, je vprašanje kruha. Pomen slovenske univerze naj se popularizira s primernimi predavanji med najširšimi plastmi naroda. Priredi se tudi poseben nabiralni dan, katerega dohodki naj se uporabijo za razne socialne svrhe ljubljanskih akademikov. Upati je, da naša javnost, vkljub številnim nabiralnim in sličnim dnevom, ne bo odrekla svoje pomoči našim akademikom. Mrzelovo poročilo je vsa skupščina sprejela z burnim, dolgotrajnim odobravanjem.

Poročilo o univerzitetni reprezentanci je podal **Jurković**. Predlog, da se uvede uniformiranje akademikov, se je med splošno veselostjo zavrnil. Ostro je obsodil izredni občni zbor postopanje ljubljanske policije z akademikoma Logarjem in Grahorjem. Zadnjega je policija gnala, kakor kakega nevarnega zločinca, uklenjenega podnevi skozi mesto. SSLU stopi tozadevno v stik z univerzitetnimi oblastmi, da se prepreči v bodoče tako postopanje.

Občni zbor, na katerem so doživeli pristaši samoodločbe slovenskega naroda velik moralen uspeh, se je zaključil po triurnem zborovanju ob šestih. C. K.

Matica živih in mrtvih Srbov, Hrvato in Slovencev.

Po večletnih pripravah ustanovljeno je v Beogradu društvo pod gornjim imenom, z nalogo, delati na medsebojnem spoznavanju in zbliževanju Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Društvo hoče predvsem skrbeti, da bo ves narod dajal dolžno spoštovanje vsem mrtvim, ki so kaj dobrega storili za naš narod. Predvsem želi novo društvo zbrati imena vseh onih ki so se žrtvovali v osvobojevalnih vojnah od 1912 do 1918, da bi na dan prve desetletnice naše osvoboditve in ujedinjenja, t. j. 1. decembra 1928 vedeli vsaj za njihovo število in njihova imena — česar vsega do danes po devetih letih po teh vojnah še vedno ne vemo. Teda dne naj bi jim vse občine v naši državi postavile dostojen spomenik — na eni strani skromen, z druge strani praktičen. Skromen v tem, da bi vsaka občina v svoji občinski pisarni, v svojih šolah ali cerkvah postavila umetniški izdelane diplome z imeni vseh svojih vojnih žrtev; skromen tudi v tem, da bi občina poklonila vsaki družini pogrešanih vojakov-borcev ali vojnih invalidov na ta dan manjšo diplomo z imenom njihove žrtve. — Praktičen pa naj bi bil ta spomenik v tem, da bi vsaka občina dotlej resno proučila stanje in potrebe svojih vojnih invalidov, družin padlih borcev, in vojnih sirot. Na temelju tega proučavanja morala bi občina po svoji moči nekaj napraviti, kar bi bilo od trajne praktične vrednosti za naše še živeče vojne žrtve.

Novo društvo hoče dalje zbirati in objavljati vse podatke, ki bi mogli nam samim in tujcem dati verno sliko vsega našega narodnega življenja in dela. Za proslavo prve desetletnice naše osvoboditve in ujedinjenja izide Jubilejni Zbornik na 1000 straneh, z mnogo slikami, in to v srbski, hrvatski in slovenski izdaji, v katerem bi bilo sicer znanstveno, ali za vsakega kolikor toliko pismenega človeka lahko umljivo napisano, kako je prišlo do 1. XII. 1918, in kaj se je napravilo in kako od tedaj naprej; do kje smo prišli po 10 letih skupnega življenja in dela, in kaj moramo napraviti in ustvariti v drugem desetletju. Na tak način bi bil Zbornik, ki informira o vsem, kar je važno za naš obstanek, napredek in bodočnost, najboljše sredstvo za medsebojno spoznavanje Srbov, Hrvatov in Slovencev, in mnogo bi storil, da se med seboj bolje razumemo, v svojih močeh dopolnimo in vzajemno podpiramo v vseh akcijah, ki žele narodu dobro. Jubilejni Zbornik bi bil začetek akcije, ki bi podatke vsako leto zbirala in objavljala bilo v velikih ali pa v posebnih manjših zbornikih.

Svoje dohodke želi društvo porabiti predvsem za to, da bi se naši mladini omogočilo sistematično proučavanje naše domovine, življenja in dela našega naroda. Za vsak od 339 srezov naj bi se osnovala skupina od po enega mladega Srba, Hrvata in Slovenca, a druga od po ene Srbkinje, Hrvatice in Slovenke. Tekom šolskega leta bi morali biti člani oz. članice vsake skupine v medsebojnem dopisovanju in na ta način ter iz knjig proučiti vse, kar se nanaša na zemljo, narod in njegovo delo in življenje v dotičnem srezu. Za čas šolskih počitnic pa bi morala vsaka skupina prepotovati svoj srez in tako stopiti v zvezo z vsemi, ki bi ji lahko dali informacije in pojasnila, na kateri način bi naša zemlja in sam narod v njih dušah in srcih ustvaril neizbrisno sliko svojega življenja, trpljenja, dela in upanja. To bi bila najsigurnejša pot, po kateri bi prišli do tega, da bi Srb spoznal in vzljubil hrvatsko in slovensko zemljo kakor svojo, Hrvat srbsko in slovensko kakor svojo rodno, a Slovenec srbsko in hrvaško kakor svojo domačo. Ni dvoma, da bi na način pripravili genracije, katerih ne bi mogla nobena sila ločiti, in katere bi z več znanja, razumevanja in ljubezni upravljale s to zemljo, pripravljajoč na hitrejši način boljše in jasnejše dni našim znancem.

Dalje ima novo društvo nalogo, da organizatorično, moralno in materijelno podpira vsako akcijo v smislu prednjih ciljev, pa bilo da taka akcija prihaja od strani posameznikov, njihovih organizacij ali pa naših samoupravnih in državnih oblasti. Dobre ideje ne smejo ostati pozabljene, dobre metode ne smejo ostati neizkoriščane: »Matica živih in mrtvih Srbov, Hrvatov in Slovencev« želi, da iz vseh svojih moči take stvari popularizira in da se ustvari sistematično sodelovanje vseh poklicanih ter da se najdejo primerna in dovoljna sredstva za realiziranje dobrih predlogov, ki naj bi zadovoljili eden ali drugi življenski interes našega naroda.

Te dni pričenja vpisovanje članov, ki so: naročniki, redni, utemeljitelji, dobrotniki in veliki dobrotniki; v začetku junija začne izhajati istočasno na srbskem, hrvatskem in slovenskem jeziku »Matični mesečnik«, ki se bo tiskal v skoro 100.000 izvodih.

Lindenbergh v Parizu.

V petek ob 12.50 srednjeevropskega časa se je dvignil Lindenberg v Newyorku v zrak za polet preko oceana. Na aerodromu je bil že ob dveh zjutraj ter je vodil osebno zadnje priprave za start. Ker so bila vremenska poročila ugodna, se je odločil za polet, dasi se je bila vlila ob 1. ponoči močna ploha, nakar se je šele nebo zjasnilo. Vest, da bo Lindenbergh ta dan poletel, se je po Newyorku bliskoma razširila. Že ponoči se je zbralo na aerodromu na tisoče gledalcev.

Lindenberghovo letalo je tehtalo pri startu 2140 kg. Dvignilo se je po drugem poskusu le s težavo od tal. 400 m daleč je drčalo poprejé po zemlji. Gledalci so se bali, da pride do katastrofe, kajti letalo je letelo tik nad drevjem ter je potrgalo celo nekoliko brzojavnih žic. Lindenbergha je nekaj časa spremljalo pet letal. Seboj je vzel hrane za tri dni in gumijast čoln.

Maksimalna hitrost njegovega letala znaša 208 km na uro. Ob 9. so ga videli nad Providenco, ob 9.40 pa nad Brocktonom.

Ko se je dvignil Lindenbergh v zrak, je ležala nad aerodromom tako gosta megla, da je izginil že v daljavi 70 m gledalcem izpred oči.

V soboto ob 22.25 je pristal Lindenbergh v Parizu. Za polet preko oceana je rabil torej 33 ur.

Na pariškem aerodromu ga je pričakovala tisočglava množica, ki mu je priredila navdušene ovacije. Letalec je bil ob prihodu popolnoma čil. Prvi ga je pozdravil ameriški poslanik v Parizu. V hangarju je bila prirejena pogumnemu letalcu na čast zakuska.

Kapitan Lindenbergh je sin učiteljice v Detroitu. Njegova mati je pogumna dama. Ko je izvedela, da je njen sin že startal, ni pokazala nobenega znaka razburjenja. Dejala je: »To je famozno, prepričana sem, da se bo polet posrečil. Če bi imel v letalu prostor, bi bila potovala ž njim.« Prosila pa je, naj ji ne pošiljajo nobenih poročil, dokler ne bo znan končni rezultat, da se ne bo po nepotrebnem razburjala. Nato se je podala v šolo, kjer je ves dan poučevala, kot navadno.

Lindenberghov edini spremljevalec na poletu je bila njegova mačka.

Sport.

ILIRIJA : PRIMORJE 3:1.

Z zanimanjem pričakovana pokalna tekma med Ilirijo in Primorjem se je morala vršiti v hudem nalivu, ki ni odnehal ves čas igre. Zato se tudi igra ni mogla razviti tako kot običajno pri srečanjih med tema dvema kluboma. Zmaga Ilirije je reelna.

Ilirija je nastopila v novi postavi, ki se je izkazala še precej dobro. Odlikoval se je Pleš ki je rešil nekaj za Ilirijo nevarnih situacij. — Primorje je nastopilo brez Čamernika. V prvi polovici je nudilo Iliriji enakovrednega nasprotnika, dočim je v drugi polovici popustilo. Precejšnje tehnično znanje je pokazal Dramičanin v svoji mirni in prevdarni igri.

Igra sama je bila preostra.

Tekma prične z ostrim napadom Iliirje, ki v prvih desetih minutah skoro stalno oblega nasprotna vrata. Počasi se Primorje izvije in prične s protiakcijami. Igra postane živahnejša. V enem izmed napadov se posreči Iliriji po Verovšku iz streljanega kota postaviti rezultat na 1:0. Primorje po Ermanu kmalu nato izenači. Proti koncu prvega polčasa postavi Čirović rezultat na 2:1 za Ilirijo.

V drugem polčasu Primorje še nekaj časa vzdrži, vendar pa se mu vedno bolj pozna utrujenost, Njegovi napadi postanejo le bolj sporadični. Ilirija pritisne in doseže serijo kotov, ki jih pa ne zna izrabiti. Proti polovici drugega polčasa pa se posreči Doberletu z lepo streljanim šutom postaviti rezultat na 3:1 za Ilirijo. Od tu dalje prevlada Ilirija popolnoma, ne more pa vsled dobre obrambe Primorja izrabiti nekaj ugodnih šans.

Sodnik g. Ahčan si je prizadeval biti objektiven, videlo pa se je, da je bila naloga zanj pretežka.

ILIRIJA : HERMES 2:1.

V sobotni prvenstveni tekmi Ilirija : Hermes si je moral Hermes sam postaviti gorenji rezultat.

Dunajski prvak v dviganju ročkov Hermann Glück je sedaj v izborni formi. Pri zadnjem vaditeljskem večeru je dosegel Glück v olimpskem troboju sledeče uspehe: obojeročni tezni dvig 95 kg, obojeročni potег 105 kg in obojeročni sunek 140 kg. Ker tehta Glück 83.2 kg in je torej v kategoriji težke teže, bo skušal s treningom zmanjšati svojo težo na 82.5 kg, tako da se bo udeležil tekme za svetovno prvenstvo v srednji teži (do 82.5 kg), kjer ima najboljši izgled za dosego svetovnega prvenstva.

SOKOLSTVO.

Bratska društva Slovenije in iz bližnjih hrvatskih žup naprošamo, da v dneh 13. in 14. avgusta t. l., ko praznuje »Sokolsko društvo« v Novem mestu, tretje po starosti v Sloveniji, svojo 40letnico, ne prirejajo nikakih prireditev v svojih območjih, temveč naj v velikem številu pohite k nam, v lepo dolenjsko metropolo, in pripomorejo k lepši slavi našega jubileja! Na svidenje! Zdravo! — Načelnik propagandnega odseka.

To in ono.

KAJ NE BO MODERNO.

Znana ameriška filmska igralka Doris Kenyon, katere filmi niso morda kaki razkošni modni journali, kakor na primer filmi Corinne Griffith, ima svoje lastno zanimivo mišljenje o modi in onih stvareh, ki morajo postati moderne. Ko se je nekoč razgovarjala o tem z nekaterimi ameriškimi novinarji, je dejala med drugim:

»Ne bojte se, moje besede ne zahtevajo nikake revolucije. Ne zahtevam nove vrste bubi frizur, niti ne slikanih nogavic, ne ure pod kolenom in ne slike zaročnika na solnčniku.

Mnogo skromnejša sem. Zelo bi bila zadovoljna, ako bi postalo moderno, da gospodje ponudijo v tramvaju dami mesto, če je dama očividno trudna. Zelo bi me nadalje veselilo, če bi se poljubovale roke samo onim damam, ki resnično žele, da se jih

MODERNE IZPOPOLNITVE TOALETE.

Ni vedno samo obleka, ki daje dami moderen izraz, pogosto so merodajne izpopolnitve.

Šal in naramna ruta sta igrala v vseh časih veliko vlogo. Preje pa je bila naramna ruta velik pleten ali pa kvačkan nestvor, večinoma sive barve samo zato, da je bila bolj praktična. Sedaj se je oprijela moda šala. Umetni obrti je odprto veliko torišče. Moderno ogrinjalo naj pa ne samo greje, temveč naj bo tudi izpopolnitev toalete. Kot material se vporablja večinoma crêpe de Chine, poln vezenin ali pa dessinov. Tehnika je celo tako napredovala, da je dobiti barve, ki jim pranje ne škoduje. Če se vporabi blago gladko, brez vezenin, naj bo svetle barve, živahne, ki učinkuje že sama po sebi dekorativno. Marljive roke bodo imele tu lepo priliko, da ustvarijo ob prostem času kaj lepega. Taki šali so posebno priljubljeni za poletne večere. Pa tudi mali ovratni šali je priljubljen. Za sport in potovanje bo dobro služil kasha-šal. Kostum, ki ni več modern se lahko modernizira z ovratnikom iz telečje kože, ki je sedaj zelo moderna ali pa iz kačje kože. Šal, čigar barva s kostumom dobro harmonira, ta efekt še stopnjuje Telečja koža, ki se je uporabljala svoječ. samo za vojaške tornistre, je prišla do večje časti. Iz nje se izdelujejo ročne torbice, pasi, da celo klobuki.

Prav tako kot vsi drugi deli damske toalete, je podvržena modi tudi ročna torbica. Preprosta usnjena torbica se nosi k navadni izprehodni obleki, za popoldansko promenado in soareje pa je treba finejše ročne torbice iz brokata, eksotičnih vrst usnja. Na večernih zabavah se vidijo prav pogosto ročne torbice, okrašene z umetnimi kamni.

spoštuje in ne vsakovrstnim ženskam. Bilo bi krasno, če bi bilo moderno, da postanejo ljudje zopet vljudni in obzirni. Niti najmodernejšim in še bolj modernim dekletom ne bi bilo treba sramovati se svoje dostojnosti — ta dostojnost naj postane moderna. Sem za to, da naj nosijo kratka krila le one dame, ki imajo v resnici lepe noge. Za druge ta moda ni primerna. Obenem naj postane moderno, da nosijo ljudje prstane in nakit samo tedaj, ko je to res umestno in da mesto nepristnih nosijo samo pristne dragulje, kajti končno ni sramota, če ne more kdo imeti dvajset raznih pravih collierjev. Razen tega bi bilo potrebno, da postane moderno, da žene medseboj ne opravljajo svojih prijateljic — toda to je nazadnje že preveč zahtevano.

KONEC »KRALJA GORA«.

V področju izvirov Bistrice, pritoka Sereta, v pokrajini, polni neprodirnih skrivališč, kamor stopi le redko noga civiliziranega človeka, je bilo kraljestvo »Kralja gora«, kot se je nazivljal rumunski roparski poglavar Haralamb Nikulica sam s ponosom. Okoli Niculice, ki je bil strah in trepet vse okolice, se je spletel tekom časa cel venec legend in v izbah rumunskih kmetov bodo o strašnem roparju in njegovi tolpi še dolgo govorili.

Haralamb Niculica je tipičen povojni pojav. Vojne se je udeležil kot narednik. Za svojo hrabrost je bil ponovno odlikovan. Po vojni se je vrnil v tiho domačo vasico, kjer pa ni mogel vzdržati, ker je hrepenel po drznih avanturah.

Radi nekega pretepa v gostilni se je seznanil z orožniki. Vročekrvni mož je pri tem dva orožnika ustrelil. S tem je bil postavljen pred alternativo, da konča svoje življenje v ječi ali pa pobegne v gore ter brani svojo prostost pred preganjalci. Odločil se je za zadnje. Sprva se je preživljal z manjšimi tatvinami, kmalu pa je postal ropar. Ker je imel srečo in pogum, se je zbrala kmalu okoli njega roparska tolpa, pred katero je trepetala vsa okolica.

Ena od njegovih specialitet je bila, da je napadal na samotnih gorskih cestah nič hudega sluteče avtomobiliste, ki jih je vselej popolnoma oropal. Najbolj priljubljeni so mu bili napadi na avtobuse, ki vzdržujejo v onih krajih promet. Napad se je izvršil takole: Ropar je položil preko ceste debelo deblo, vsled česar se je moral avtomobil ustaviti. Komaj je šofer zavrl, je planil iz goščave bradat, do zob oborožen mož v orožniški uniformi, se prav uljudno priklonil ter se predstavil potnikom kot poglavar roparjev, Niculica. Do tega, da bi bil moril, mu ni bilo, ni bil ropar, ki se omadežuje s krvjo, razven v boju s svojimi smrtnimi sovražniki orožniki, kadar je moral braniti lastno kožo.

Roparski poklic se mu ni slabo izplačal. Niculica je bil uživanjaželjen človek, ki ni hotel ničesar pogrešati. Ko so iztaknili orožniki njegov brlog, so kar obstrmeli. Vse stene so bile tapecirane s preprogami. V kotu je stala omara, polna najfinejših likerjev. Pri sebi je imel dve ženici, ki sta mu sledili v samotno divje gorovje.

Oblasti so si prizadevale več let, da bi roparsko tolpo uničile ter dobile poglavarja živega ali pa mrtvega v pest. Vse prizadevanje je bilo zaman. Iskale so ga tudi cele čete orožnikov, ne da bi kaj opravile. Končno pa je dohitela njega in njegovo tolpo vendarle njihova usoda.

Drzen roparski napad na nekega polkovnika je bil povod, da so začele oblasti roparsko tolpo še bolj energično zasledovati. Posrečilo se jim je tolpo pregnati, vsled česar so preložili roparji pozorišče svojega »delovanja« v okolico Piatra-Neamca. Nekega večera sta se dva roparja ustavila v nekem gozdu blizu Piatre. Poglavarjev brat Simeon je moral iti v mestece proučit situacijo. Ker je jelo liti kot iz škafa, so se podali razbojniki v bližnjo gostilno, kjer so se z gosti do pozne noči zabavali. V gostilni je bilo tudi par kočijažev in pevec-slepec, v tamkajšnjih krajih popularna oseba, ki ne sme manjkati pri nobeni svatbi in pri nobenem kroku. Na poziv banditov je zapel pevec melanholično pesem. V Simeonu Niculici se je vzbudilo domotožje, vsled česar je jel govoriti o minulih letih. Pri tem je imenoval tudi svoj rojstni kraj. Eden od kočijažev, ki je vedel, kje sta Niculici doma in kateremu sta se zdela možakarja že ves čas sumljiva, je bil tedaj prepričan, da je eden od njiju roparski poglavar Niculica. Splazil se je iz sobe ter aviziral bližnjo orožniško postajo. Takoj nato so orožniki hišo obkolili. Boj z banditi ni bil lahak. Trajalo je dve uri, predno so jih orožniki premagali in aretirali. Pri zaslišanju so jih s trpinčenjem prisilil, da so izdali skrivališče poglavarja. Naslednje jutro ga je iznenadila cela stotnija orožnikov in ujela. Na potu v mesto je pobegnil v gozd. Razvil se je zopet srdit boj, v katerem je Haralamb z dvema tovarišema vred padel. Toda tudi orožniki so imeli dva mrtva. Haralambovo trupło so prepeljali v mesto ter ga v svarilni vzgled javno izpostavili.

ŠTIRIDESET MILIJONSKIH MEST NA SVETU.

Razvoj velemest beleži v zadnjih devetih letih po svetovni vojni znatne spremembe. Medtem ko je bilo pred vojno komaj 20 mest, ki so štele preko milijon prebivalcev, je to število narastlo po poslednjih štetjih in cenitvah na 40. Preje je imela Evropa pretežno večino milijonskih mest in je bilo tik po svetovni vojni od 20 milijonskih mest 10 v Evropi in po 5 v Ameriki in v Aziji. Sedaj pa odpade od 40 milijonskih mest 15 na Evropo, 13 na Ameriko, 11 na Azijo in 1 na Avstralijo. Znatno so napredovala skoro vsa ameriška in deloma tudi azijska mesta. V Evropi je vplival na razvoj mest nastanek novih držav. Milijonska mesta Rusije in Avstrije so zaostala, velemesta Nemčije in Velike Britanije pa znatno napredovala.

Štirideset milijonskih mest si sledi po novih štetjih in cenitvah takole:

1. Newyork 9.350.000. 2. London 7,660.000. 3. Pariz 4,600.000. 4. Berlin 4,126.006. 5. Chicago 3,600.000, 6. Filadelfija 2,700.000. 7. Buenos Aires 2.500.000. 8. Osaka 2.115.000, 9. Moskva 2,018.000, 10. Šanghaj 2,000.000. 11. Tokio 1,995.000. 12. Dunaj 1,990.000. 13. Boston 1,900.000. 14. Leningrad 1,611.000. 15. Detroit 1,550.000. 16. Hamburg 1,510.000. 17. Peking 1,500.000. 18. Hankau 1,510.000. 19. Rio de Janeiro 1,442.000. 20. Kalkuta 1,400.000. 21. Pittsburg 1,300.000. 22. Bombay 1,250.000. Budimpešta 1,235.000. 24. Liverpool 1,232.000. 25. Birningham 1,210.000. 26. Atene 1,150.000. 27. Glasgow 1,128.000. 28. Cleveland 1,100.000. 29. Los Angeles 1,100.000. 30. Bangkok 1,070.000. 31. Manchester 1,062.000. 32. Sydney 1.050.000. 33. Varšava 1.050.000. 34. St. Louis 1,025.000. 35. Mehiko 1,000.000. 36. San Francisco 1,00.000. 37. Kanton 1,000.000. 38. Siangtan 1,000.000. 39. Singan 1,00.000. 40. Neapelj 1,000.000.

Pred in tik po vojni so si štiri največja svetovna mesta sledila tako: London, Newyork, Pariz, Berlin. Sedaj je Newyork znatno prehitel London in postal tako največje mesto na svetu. Berlin je skoraj dohitel Pariz in je na četrtem mestu. Tokio je znatno zaostal za Osako, ki je sedaj največje mesto v Aziji. Dunaj, ki je bil pred kratkim še na sedmem mestu, je potisnjen na dvanajsto mesto.

Marcel Prevost 25

Don-Juanke.

— Ne prizadevajte si, moj ubogi Guilloux, mu je odgovorila Jeanne, ki se je neprestano smehljala. Ali mi hočete dokazati, da so na svetu lepši in bolj pametni moški, kot je moj soprog, na primer vi?

— Ne, jaz ne, toda ...

— Vi ali drugi, to mi je vseeno, ali mislite, da je ljubezen novec, ki ga človek izmenja za gotovo število dobrih lastnosti? Ta bi pa bila lepa, če bi poročena žena morala vsakokrat pozabiti svojo zakonsko ljubezen, kadarkoli ji prilika ponudi lepšega moža, kot je njen soprog ... O ne, prijatelj moj ...

Jaz sem ljubila Alberta od trenotka, ko sem ga prvič videla. In mladi gimnazijski profesor s svojo brado in poceni ščipalnikom gotovo ni bil zapeljiv. Čula sem ga enkrat javno govoriti in takoj mi je tako zelo ugajal, da bi mu bila najraje že tedaj rekla, naj si da obriti brado, si kupi dragocene naočnike in si da delat obleko pri prvovrstnem krojaču.

V tem trenotku se je začul iz vrta visok tenor, ki je zapel, spremljan od gitare napolitansko pesem:

Come porti capelli, bella bionda?
Zo li porto a l'uso marinaio ...

Jeanne in Guilloux sta bila sedaj sama v knjižnici in sta se lahko nemoteno na glas pogovarjala.

— Kako je pa prišlo potem do tega, da ste ga poročili? je nadaljeval diplomat.

— Stvar ni bila ravno lahka! Bila sem edina hčerka in lahko si mislite, da je bilo zelo težko prepričati mojega starega papana in mamo, da bi vzela gimnazijskega profesorja. Napravila sem si načrt. Aranžirala sem z nekaterimi prijateljicami in damami najboljše družbe v našem mestecu tečaj za slovstveno zgodovino. Albert je bil zelo spreten in v teku šestih mesecev sva praznovala zaroko.

— Albert se ima vam za vse zahvaliti. Brez vas bi bil še sedaj neokreten gimnazijski profesor z zmršeno brado in poceni ščipalnikom, bogzna kje na deželi. Ne bil bi član Instituta in ne bi zahajal v najboljšo družbo, kakor tudi ne bi sedaj flirtal z Berto Lorande, kajti ravno v tem trenotku flirta z njo, da, celo huduje se nanjo, kar je višek flirta. Jaz ju vidim od tukaj, sklonite se samo malo naprej, pa ju boste tudi videli.

— Ne bom se sklonila, kajti nočem ju videti, je ugovarjala Jeanne. Moj soprog je svoboden, da lahko pripoveduje gospej Lorande prijazne, pa tudi neprijetne stvari.

— Lepo, ampak trmasti ste tudi ... Toda kaj sem vam že hotel reči. Če ne bi bili poročili Saulnoisa, bi dobili za soproga možaka, ki bi ga zaslužila vaša lepota in vaše plemstvo ...

— Če ne bi bila poročila Alberta, bi bila postala stara devica, orumenela kot suha limona. Vsako leto bi ukuhavala češplje in paradižnikove konserve v baraki mojih prednikov, ki jo ponižni kmetje tako lepo nazivljajo z »gradom« ali pa bi bila poročila svojega soseda, revnega plemenitaša, ki bi bil v par letih zaigral mojo doto in bi me varal z deklami ... Pa sem že raje gospa Saulnois.

V tem trenotku je tenor na vrtu zapel veseli refren:

Tiritomba!
Tiritomba!
Tiritomba, l'aria va!

— Lepo, je odvrnil Guilloux ... Toda ali bi bili manj gospa Saulnois, ako ...

— Ako bi vas uslišala, prijazni zapeljicev? Da, potem bi bila mnogo manj gospa Saulnois. Sreča mojega zakona ne obstoja v tem, da je Albert član Instituta, da je znana osebnost in da sva postala bogata. Ne! Poštena zakonca sva in iskreno ljubiva drug drugega. Dajte vendar to razumeti, prijatelj Guilloux, ki obiskujete preveč Done Juanke in verjamete na Don Juanizem vseh žensk. Jaz naj bi imela poleg svojega soproga še drugega moškega? Čemu? Vsa moja sreča obstoja v tem, da sem njegova. To srečo bi pa izgubila, kar dobro čutim, če bi se udala komu drugemu. Torej? Pomislite malo! Jaz naj bi uničila vse svoje življenske veselje, da okusim to, česar si prav nič ne poželim? Ni moja zasluga, da vztrajam, to mi lahko verjamete ... Ali ste radi tega hudi na me? Zakaj? Reči vam moram, da mi kljub temu zelo ugajate.

Guilloux se je dvignil in premišljeval. Jezne besede so mu silile na jezik, toda pogoltnil jih je, kajti bal se je, da se ne bi osmešil.

(Dalje prih.)

Dobi se povsod, koder cenijo dobro in zdravo pijačo; kjer ga še ni, naj se ga takoj naroči pri tvrdki

Lovro Sebenik

žganjarna in rastlinska destilacija

Ljubljana 7.

POMLAD!

Nogavice, kravate, srajce, rokavice, **naramnice,** žepni robci, **nakit** za **obleke,** otroške majice, nahrbtniki, **palice,** dežniki, **kloti** v vseh barvah, **šifoni, Solingen škarje, noži, potrebščine** za krojače, čevljarje, tapetnike, **šivilje** in **sedlarje,** Razna **dišeča mila** — samo pri

Josip Petelinc

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

Ljubljana

Najnižje cene. Točna postrežba.

MALI OGLASI

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskane pa Din 1.—.

Zahvalnica.

Gosp. lekarnar Blum, Subotica. — Čast mi je obvestiti Vas, da so mi Vaše Larucin kapsule jako dobro pomagale pri spolni bolezni in da je kapanje povsem prenehalo. — S spoštovanjem K. M., Maribor. — Larucin kapsule se dobivajo po Din 20.— po vseh lekarnah. Glavno skladišče: Apoteka Blum, Subotica.

Premog - Čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 58

Mala soba

z električno razsvetljavo v sredini mesta se odda takoj. Naslov pove uprava lista.

Kontoristinja.

samostojna moč, vešča knjigovodstva, korespondence, stenopisja in strojepisja, išče službo. Ponudbe prosi na upravo lista pod značko »Večletna praksa«.

V najem.

Gostilna (hotel) v Mariboru, Kralja Petra trg; vselitev takoj. Pojasnila daje Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani ali g. dr. Povalej, Maribor, Slomškov trg.

Na prodaj

sta veliki mahalasti palmi à Din 300.—. Naslov pove uprava lista.

Uradnica

samostojna moč z večletno prakso, vešča knjigovodstva, strojepisja in tesnopisja, išče službe za takoj ali pozneje. Cenj ponudbe prosi na upravo lista pod značko »Agilna 1000«.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbe. Telefon štev. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstr.

WECK

čaše, in aparati za ukuhavanje so najcenejši, ker so najboljši. Znatno znižane cene. Ugodni pogoji! Tovarniška zaloga: Krekov trg 10 pri tvrdki Fruktus, Ljubljana.

ŠTAMPILJE
pečate
graverstvo, etikete
ŠITAR & SVETEK
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 19.

Inserati v „Narodnem dnevniku" imajo velik uspeh!

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23
TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. ★ Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. ★ LASTNA KNJIGOVEZNICA. ★ TELEFON. ŠT. 2552

Izdajatelj: Aleksander Železnikar. — Urejuje: Vladimir Svetek. — Za tiskarno »Merkur« odgovoren: Andrej Saver. Vsi v Ljubljani.